

DISSERTATIO IVRIS PVBLICI,
DE
AEQVALI
STATVVM IMPERII
ORIGINE ET PROGRESSV.

GERMANIS :

Rechtliche und historische Untersuchung derer Meinungen
von gleichem Ursprung der Stände des R. Reichs.

QVAM

SVB MODERAMINE
VIRI MAGNIFICI ATQVE CONSULTISSIMI
D. IOANNIS FRIDERICI KAYSERII,
CONSILIARII HASSO-DARMSTATTINI, PROFESSORIS
IVRIS PRIMARIJ, ET RERVM ACADEMIAE LVDOVICIA-
NAE OECONOMICARVM INSPECTORIS,

AD D. XXVIII. AVG. ANNO CIO ID CC XXXII.

PVBlice CVM ERVDITIS DISPVTABIT
FRANCISCVS IVSTVS KORTHOLT,
GIESSA-HASSVS.

EDITIO II.

GIESSAE-HASSORVM ANNO MDCC XLVI.

CAPITA RERVM.

§. 1.

Opiniones de Statuum Imperii origine hac dissertatione opugnandae generatim commemorantur.

§. 2. *Speciatim FURSTENERII commentum excutitur, & quae COCCCEIVS de ea re protulit in examen vocantur.*

§. 3. *Quid ansam praeberit sententia Cocceiana ostenditur, &*

§. 4. *Totum ipsius fundamentum imbecillitatis & falsitatis suae convincitur.*

§. 5. *Progressus fit ad ea, quae LVDEWIGIVS habet in commentario ad A. B. passim.*

§. 6. *Quid fuerit & cui competierit jus prae-taxandi, quodque totum electionis Caesarea negotium ad omnes peraeque Germaniae Proceres olim pertinuerit contra LVDEWIGIVM docetur.*

§. 7. *Septenarius ducum numerum, quem fingit, destruitur.*

§. 8. *Antiquos duces neque sub Carolingicis Imperatoribus neque sub Post-Carolingicis statim propriam potestatem consecutos fuisse adseritur: prius probatur.*

§. 9. *De aeo Carolingico.*

§. 10. *Argumenta, quibus DD. quoad Saxoniam in diversam sententiam abeuntes utuntur, recensentur, &*

§. 11. *Confutantur.*

§. 12. SCHILTERO respondetur & vera interpretatio antiquae pacis Confluentanae anno 800. sancitae adfertur.

§. 13. De aeuo Post - Carolingico : quia mutationem aliquam tum temporis circa statum factam fuisse nullibi adparet ; idque vltius evincitur.

§. 14. Quia non statim ducatus hereditarii facti sunt , quod efficitur exemplo Bojoariae &

§. 15. Exemplo Alemanniae ; sed satis longo intervallo post , tempore nimirum Henrici VI. quod ex singulari loco Gervasii Tilberiensis probatur , eumque non ad Italiam sed ad Germaniam referendum esse , ostenditur.

§. 16. Neque feuda imperii oblata esse , neque

§. 17. Originem eorum , quae data dicuntur , à Caroli M. & ejus stirpem proxime insequentium imperatorum temporibus repeti posse contenditur ; idque speciatim

§. 18. & 19. De feudis imperii ecclesiasticis &

§. 20. De feudis imperii secularibus probatur.

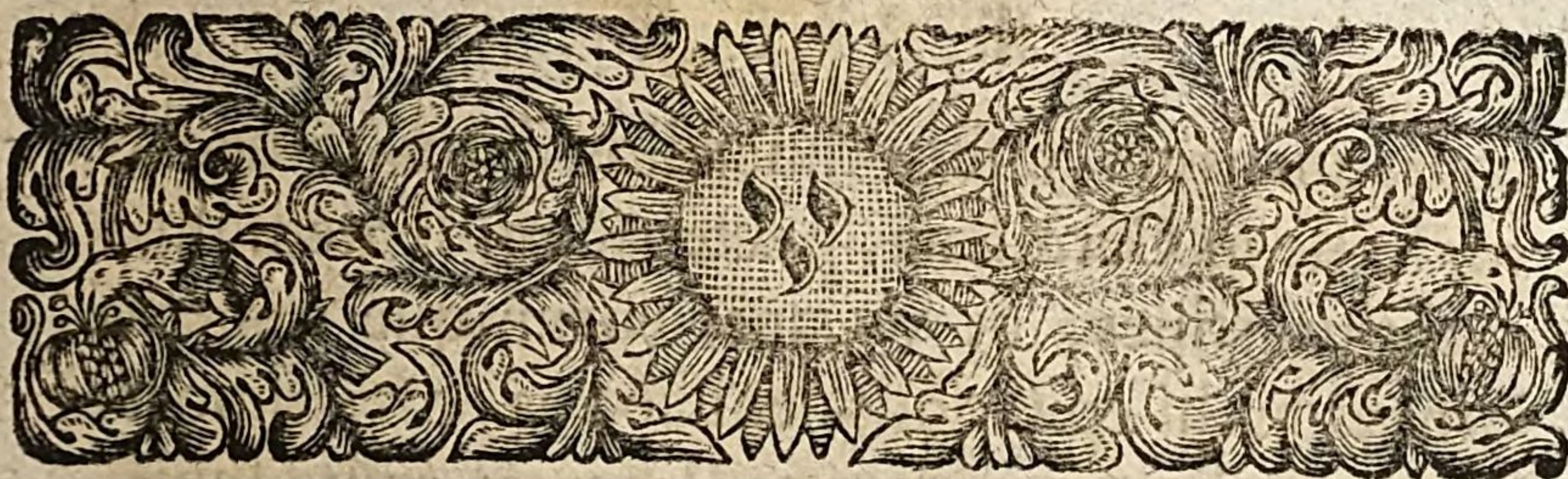
§. 21. Ex haecenus adlatis conficitur , comites nunquam ducum subditos aut status provinciales fuisse , idque

§. 22. Inprimis de comitibus , qui fortiores dicebantur , verum esse , defenditur.

§. 23. Respondetur objectionibus LVDEWIGII & auctoris des Adlichen Ritter - Feldes.

§. 24. Concluditur dissertatio.

DISSERTATIO IVRIS PVBLICI,
D E
AEQVALI STATVVM IMP.
ORIGINE ET PROGRESSV.

§. I.

I nter sententias singulares, nostro demum saeculo exclusas, non vltima fere illa habenda est, qua doctores nonnulli iuris publici, vel inde a primordiis gentis Germanicae, vel saltem tempore Caroli M. & post extinctam Imperatorum Carolingicorum familiam, a temporibus sc. Conradi I. & Henrici aucupis, Germaniam omnem in septem praecipuos populos seu provincias divisam, iisque totidem potentiores duces cum propria imperandi potestate praefectos fuisse, conatu magno & audacia fere singulari asserere non erubescunt. Cui

consequens est, nullos tunc alios status immediatos fuisse in Germania, præterquam septem illos archi-principes, ut vocant, eorumque imperio omnes archi-episcopos, episcopos, marchiones, comites aliosque Imperii Proceres fuisse subiectos, ac natam inde regulam : *Omnia, quæ sunt in territorio archi-principis, esse quoque de territorio.* Ab hoc autem nexu territoriali postea, succedentibus annis, præsules, comites, landgravios, marggravios & reliquos, quos hodie veneramur, Imperii Proceres, paullatim fuisse exemptos, & ex Statibus mediatis, seu provincialibus, non proprio jure, sed, vel favore Cæsarum, vel publicis disturbis, vel denique præscriptione, immediatos redditos fuisse. Quæ sententia, quantum eminentiæ & prærogativæ archi-principibus illis, ut vocant, tribuit, quasi hi superioritatem suam, veluti vetus ac avitum bonum, proprio jure, nec Cæsarum beneficio possideant, tantum sane detrahit reliquis Imperii Statibus, qui, his positis principiis, pristinæ originis suæ hanc nunc habeant humilem tesseram, fuisse se olim archi-principibus subiectos. Unde & libertatem suam non tam Imperatorum beneficiis, quam archi-principum liberalitati & exemptioni in posterum acceptam ferant.

§. II. Personatus scriptor, qui *de suprematu principum Germaniæ* professa opera commentatus est, in C. 5. jam in ea fuit sententia: *Liberri-
mas semper Germaniæ regiones & antiquissimas fa-
milias illustres fuisse, quæ illis cum territorii jure
jam tum præfuerint, & quibus hodierni principes,
post multas licet mutationes, servata tamen rerum
summa, successerint.* Verum cum laudatus auctor
non præcise ad solos electores, aut septenarium
principum numerum, vel Germaniæ duces respi-
ciat, eique nonnihil jam regefferit B. academia
nostræ cancellarius & magnum quondam orna-
mentum IO. NIC. HERTIVS in *dissert. de orig.
& progressu special. R. G. I. rerumpubl.* §. ult. ideo
examinandæ huic hypothese merito supersede-
mus: B. autem Dn. de COCCCELL, quem sane,
ob immortalia in Jurisprudentiam merita, religi-
ola veneratione post fata quoque prosequimur,
primus fuit, qui novæ sententiæ lucem aliquam af-
fundere, eamque a primis initiis gentis Germani-
cæ eruere voluit, in *Jurisprud. publ. cap. IX. §. 23.
seqq.* A Plinio namque *hist. III. 14.* notatum re-
fert, quinque præcipuos Germaniæ populos jam
ab antiquo fuisse 1) *Vandilos*, 2) *Istaævones*, 3)
Ingvones, 4) *Hermiones* & 5) *Bastarnas*. Qui-
bus

bus ex Strabone & Tacito adjicit, 6) *Marcomanos*. His omnibus dudum fere abolitis, in eorum locum sex alios Germaniæ populos substituit, 1) *Vandalos* sc. 2) *Moravos*, 3) *Saxones*, 4) *Francos*, 5) *Suevos* & 6) *Bojoarios* seu Bavaros. Quibus si accedat Francorum virtute parta provincia trans-Rhenana, ecce fiunt numero septem. Hæc enim est B. auctoris demonstratio, cui velut fundamento totam jurisprudentiæ publicæ disciplinam superstruxit.

§. III. Non me latet, huic systemati occasionem præbuisse colloquium, quod cum gloriosissimæ memoriæ Electore Palatino, Carolo Ludovico, quondam B. auctor habuit, *vid. vita Cocceii inserta bibliotheca Germ. quæ Gallice prodiit T. I. pag. 18. 19.* Illustr. PETRVS LVDEWIGIVS *comment. ad A. B. T. I. p. 391. in fin.* neque id etiam ignoro, esse hoc systema etiamnum in multis aulis electoralibus valde acceptum. Verum, sicut principibus suis male consulere eos semper existimavi, qui jura eorum, & prærogativas, bonis licet fundamentis suffultas, ficulneis & parum concludentibus argumentis includunt, ita mihi sane, cui sub principe nasci & degere datum est, illicitum esse non debet, debilitatem hujus fundamenti & super-

perstructæ hypotheseos hac occasione publice exponere.

§. IV. Scilicet PLINII opinio orta ex commento, cuius & TACITVS meminit, qui Manno tres assignavit filios, ex quorum nominibus proximi Oceano populi *Ingvones*, medii *Hermiones*, ceteri *Istævones* vocati fuerunt. Quemadmodum autem GROTIUS in *prolegom. ad histor. Goth.* CLYVERIUS in *G. A.* & post eos B. HERTIUS noster in *notit. veteris Germ. pop. P. I. c. 1. §. 2.* probe observarunt, vocabula ista a situ incolentium nata, nec peculiare populos designasse; Ingævones enim esse *Zuwöhner*, *interitus* scil. *habitantes ad mare*; Hermiones *Herumwöhner*, *qui circum habitant*; Istævones *Westwöhner*, *qui ad occidentem i.e. Rbenum propius habitant*: ita sane PLINII opinio, eaque singularis, nec aliorum corroborata testimoniis, uno quasi ictu convellitur, cumque ea totum simul concidit auctoris fundamentum, in primis, cum populi, quos veteribus illis sufficere non dubitat COCCEIUS, omnes ne quidem Teutonicae civitatis fuerint: Moravia enim indubie a Slavis possessa, & Vandalorum desertas olim sedes, eadem gens Slavica occupaverat, quæ cum Germanis nunquam in ean-

B

dem

dem reipublicæ formam coaluit, quin perpetuis irruptionibus Germanos laceßere non desit.

§. V. Unde illustr. PETRVS LVDE-
VVIGIVS, J Ctus, & academiæ Fridericianæ Can-
cellarius nostro sæculo celebratissimus, qui B.
COCCEII vestigia premit, hunc errorem corre-
cturus, novam Vandaliæ sc. Brandenburgicam
comminiscitur, eamque ut & Thuringiam, quam-
diu scil. a ducibus hæc gubernata fuit, veteri Van-
dalia & Moravia explosis, in locum septem pro-
vinciarum Germanicarum substituit, quin harum
originem non tam longinque repetit, sed veram
ætatem post Carolingicorum demum tempora
reponit, easque non uno in loco sequenti ordine
recenset: 1) *Bojoariam*, 2) *Sueviam*, 3) *Saxo-
niam*, 4) *Thuringiam*, 5) *Bobemiam*, 6) *Van-
daliæ Brandenburgicæ* & 7) *provinciam Rhe-
nensem*. Quibus indivulsis ut priscum Germa-
norum regnum felix & inconvulsam constituisse
opinatur, ita in partes postea sectis, Germaniam
proh ideo infelicem effectam sedulo persvadere
contendit, dum irreverenter satis, quod bona cum
pace tanti viri dixerim, in reliquos Principes &
Status Imp. ita scribit, *comment. ad A. B. T. I. p. 417.*
Dann von den Zeiten als Henricus Leo in die
Nacht

Nicht gethan, und I) Bayern und II) Sachsen zertrümmert worden; als nach dem Todt Conradini III) Schwaben und Francken seinen Herkog verloren; als die aberglaubische Kayser ihre Tafel-Güther am IV) Ober-Rhein und Nieder-Rhein verschländert; als V) Thüringen seinen Herkog mit Ausgang der Ottonen verloren, und nur einen Landgrafen bekommen, als VI) dem Brandenburgischen Wendeland Mecklenburg und die Lausnik entzogen worden, haben wir in Teutschland so viel unmittelbare Reichs-Stände, und kleine Reichs-Säulen, als Tage im Jahr, bekommen, und ist das VII) einige Böhmen in seinem alten Stand geblieben. Daher es dann geschehen, und noch jezo geschiehet, daß Teutschland so viele kostbare Tafeln und Höfe unterhalten muß, und darüber in Schulden und Armuth geräth; daß es ohnmächtigen und mächtigen Nachbarn zum Spott wird; Daß des Gränk-Streitens kein Ende noch Ziel wird; Daß die Uneinigkeiten so vieler Sprecher die Reichs-Tage ewig macht, und nichts zum Stande kommet; Daß jeder sich an seinen Unterthanen bereichern will, und selbige biß aufs Blut aussauget; Daß jeder seinen Nachbarn etwas

B 2

durch

durch schlechte Münzen, durch unbillige Zölle, durch seltsame Geseze, durch übele Gerichte, abzuwachen sucht; mit eins, daß Deutschland mit seinem glücklichen Zustand, den es unter den sieben ersten Fürsten gehabt, in einen finstern Abgrund verfallen ist, und kaum mehr den Schein seiner vorigen Herrlichkeit sehen kan. Idem LV-DEVVIGIVS *Tom. II. comment. ad A. B. pag. 88.* ubi archi-principes suos nihil ex privilegio & gratia Cæsarum obtinuisse asserit, his verbis utitur: Und damit ich der Sache näher komme, so hat, die Geistlichkeit ausgenommen, das Privilegium-Machen zu der Zeit in Deutschland angefangen, als die Kayser muthig worden, und dasjenige, was die Stände und sieben Reichs-Fürsten aus angebohrnem und angestammtem Recht in ihren Landen gehabt, an sich reißen, und für Kayserliche Wohlthaten ausgeben, manche Erk-Fürsten auch solche lieber zum Überfluß annehmen, als über der eigentlichen Ursach ihres Rechts, bey so unwissenden und durch die Römishe Rechte verblendeten Zeiten, viel kriegen und streiten wollen. Nachgehends als die Erk-Fürstenthume zu der Henricorum, Superbi und Leonis, wie auch Cunradini Zeiten aus einander geworffen

worffen und zersplittert worden, und die abgeris-
sene Zweige und ausgezogene Stände ihren Saft
oder Landes-Hoheit von dem Kayser fast einzeler
Weise bekommen, hat man der Erk-Fürsten ihre
angebohrne Vorrechte mit denen neuern vom
Kayser gemachten Fürsten unter einander gemein-
get, daß sich endlich die Staats-Leute nicht mehr
in den Unterscheid des angebohrnen und neu-ver-
liehenen Rechts finden können 2c. Et hujusmo-
di flosculorum plena sunt illustris viri commenta-
ria. De causis vero dissidiorum inter principes
imperii, quibus sopiendis Carolus IV. auream
bullam promulgavit, *d. comment. Tit. I. p. 30. seqq.*
ita loquitur: Belangend aber das erste, den
Grund der Zwistigkeiten, zwischen denen gemei-
nen Fürsten und Chur-Fürsten des Reichs, so be-
ruhet derselbe gar auff verschiedenen Stücken,
welchem allem der Kayser durch die A.B. abgeholf-
fen hat. Anfangs waren nur sieben Reichs-un-
mittelbare Fürsten, nach denen sieben Völkern
und Staaten des Reichs, 1) Pfalz 2c. Diese
allein hatten das jus separati collegii, und konten
mit Ausschliessung der andern Ständen, die ins-
gesamt unter ihrer Vottmäßigkeit waren, so oft
zusammen kommen, und von des Reichs Besten
B 3 sich

sich unterreden, als sie nur immer wolten. Wie solches aus dem VVippone, denen Annalibus Fuldenfibus und Paderbornensibus zur Genüge erhellet. Nachdem aber die Kayser wohl sahen, daß so lange die sieben Staaten in Ordnung unzertrennet wären, und das Reich mit ihm allein zu besorgen hätten, ihnen alle Gelegenheit abgeschnitten würde, etwas anders zu thun, als was diesen gefiele: So trachtete der Kayser dahin, wie er einige Aelter-Vasallen von diesen sieben grossen und allgemeinen Staaten, ausziehen und eximiren, Sie Reichs-unmittelbar machen, und ihnen das Wort Fürst und Herkog zulegen, und, mit eins, solche denen sieben Erk-Fürsten in allem gleich machen wolte. Welches vornehmlich zu Zeiten des Henrici Leonis, und nach dem Todt Conradi bewercfstelliget war. Wiewohl die Kayser auch schon vor der Zeit verschiedene von dergleichen Proben gewiesen hatten. Als nun um deßwillen die neue Fürsten oder Herkoge mit den alten Erk-Fürsten einen Hauffen machen, und in ihre Versammlung kommen wolten, legten sich diese darwider, und in den Strittigkeiten haben sich viele Reichs-Tage zerschlagen, die meiste aber sind unter tausenderley Zerrüttungen biß auf die

G. B.

G. B. gehalten worden. Dahero die guldene Bulle in dem Tit. XII. denen alten Erk-Fürsten das Jus separati collegii mit Ausschließung der gemeinen neuen Fürsten zuspricht. Aus eben dieser Quelle ist die andere Zwistigkeit entsprungen: Daß die neue Fürsten sich auch anmassen wollen, bey der Kayser-Wahl zu seyn. Dann obwohl, ehedem alle Reichs-Stände, so wie in Pohlen, in der Kayser-Wahl zu sprechen hatten; so tratten doch allezeit die sieben Erk-Fürsten vorher zusammen, brachten einige in den Vorschlag, und überlegten, was bey diesem und jenem Candidaten zu bedencen war, welches die Scriptoros mittler Zeit das Jus prætaxandi nenneten. Zu dieser Handlung nun konten sie die neue Fürsten so wenig, als in ihre geheime Versammlung, mit zulassen, davon wir kurz vorhero geredet haben. Und in dieser Streitigkeit giebt nun die A. B. abermahls den Ausschlag für die Erk-Fürsten. Über dieses da die alten Erk-Fürsten die höhere Regalia von der Übertragung und Wahl ihrer Lands-Stände und der Eigenschafft ihrer Provinzien hatten, da hingegen die neue Fürsten solche Stückweiß durch Kayserliche Privilegia sich erst erworben: so nahmen die alten Erk-Fürsten

Fürsten es sehr übel auf, daß sich die neue Fürsten, sobald sie nur den Namen bekommen, sogleich auch aller Regalien mit ihnen anmassen wolten 2c.

§. VI. Hæc sane omnia, totidem, quibus proferuntur, verbis, quod bona cum venia illustris auctoris dixerim, in cerebro ejusdem nata, nullo omnino fundamento historico, immo ne specie quidem veritatis nituntur. Comites enim a rege ipso semper constitutos, nec ducum fuisse status provinciales aut subditos infra §. 9. docebimus, & ideo eorum regalem esse dignitatem fatentur doctores juris publici ad unum omnes. Deinde ego quidem ingenue profiteor, non me adeo denotasse, & penitus imbibisse rerum Germanicarum scriptores, quotquot sunt, ut nihil eorum, quæ scripta sunt, ignorare possim: attamen contendere ausim cum illustri LVDEVVIGIO, etiam pignore posito, ex medii ævi scriptoribus, præter unum & solum ALBERTVM STADENSEM, qui exstat in collectione Kulpisiana, non reperiri alium, qui in electionibus Imperatorum *prætaxisationis* faciat mentionem. Et tamen LVDEVVIGIVS ita de prætaxationibus illis loquitur, ut jures, ea re in annalibus rerum Germanicarum nihil esse notius, nihil frequentius. Welches

cheß die Scriptores mittler Zeit das Jus prætaxandi nenneten. Quod miretur forsan aliquis, nisi constaret, hanc esse solitam illustris illius viri tech-
nam, qua glaucoma ob oculos imperitorum ob-
jicere conatur, ut vidisse se existiment, quod ille
tanta audacia præstruere non erubescit. Non me
latet conjectura celeberrimi STRVVII, locum i-
stum ALBERTI interpolatum existimantis. Ve-
rum, si quis manum violentam textui adferre, &
aliena sacra attrectare verecundetur, per me licet.
Sit salvus, sit genuinus ALBERTI locus. Illud
saltem ex inspectione ejus cuilibet patescit, quod
ALBERTVS STADENSIS vocem *Prætaxatio-*
nis haud referat ad electores, quin eam potius re-
liquis principibus adscribit, atque adeo signare te-
statur, electores Fridericum II. ex prætaxatione,
nominatione & designatione reliquorum princi-
pum elegisse aut proclamasse. Qua in re iterum
ludit Ludewigius contra expressam litteram tex-
tus. Integer ALBERTI locus hic est: *Papa Gre-*
gorius insolentias Imperatoris (Friderici II.) contra
ecclesiam metuens, principes super electione ulterius
sollicitavit, sed nihil profecit, quia quidam princi-
pum ei rescripserunt, non esse sui juris Imperatorem
substituere, sed tantum electum à principibus coro-

C
nare.

*nare. Electio enim ad istos dignoscitur pertinere. Ex prætatione principum & consensu eligunt Imperatorem, Trevirensis, Moguntinus & Coloniensis. Palatinus eligit, quia dapifer est, dux Saxonia, quia marscalcus, & burgravius de Brandenburg, quia camerarius, rex Bohemia, quia pincerna est, non eligit, quia non est Teutonicus. Attulit eum locum, & ut solet, erudite explicuit H. CONRINGIUS dissert. de ducibus & comitibus th. 37. 40. Nobis saltem hoc observare liceat, principes, quos papa Gregorius super electione sollicitavit, procul dubio fuisse ecclesiasticos, & quidem ipsos electores; rescribunt enim pontifici, *se electum Imperatorem coronare*. Et tamen fatentur, *non esse sui juris Imperatorem pro lubitu substituere, sed tantum electum à principibus coronare*. Ergo non soli ecclesiastici, ringente quamvis & contendente summo pontifice, nec soli electores eo tempore Imperatorem pro arbitrio suo eligere potuerunt, sed reliqui Imperii Principes etiam ad negotium electionis concurrerunt: nam testatur ALBERTVS, *ex prætatione reliquorum principum & consensu eligere Imperatorem* eos, qui hodie electores vocantur. Sane res ipsa loquitur, & historiarum fides testatur, priscis temporibus negoti-
um*

um electionis ad omnes peræque Germaniæ Pro-
ceres spectasse, ut ex electionibus Henrici II. &
Conradi Salici, quas à coævis scriptoribus descri-
ptas habemus, aperte constat, postea vero circa
tempora Friderici II. aut paullo ante mutationem
aliquam quidem factam, & electores, qui hodie
dicuntur, in electionis negotio primas partes ha-
buisse, & vel jus proclamandi noviter electum, vel
aliquid huic simile, paullatim consecutos esse, &
huc respexisse ALBERTVM STADENSEM,
præter hoc vero præ reliquis Imperii Principibus
eos præcipuum habuisse nihil. *Taxare* enim &
prætaxare, quod generatim de principibus præ-
dicatur apud ALBERT. nihil aliud est quam *no-*
minare, vocare, designare, quod CANGIVS te-
statur voce *taxare in glossario*, add. I. STRAVCH.
inst. juris publ. L. 1. tit. 3. 4. donec pedetentim to-
tum electionis jus ad solos electores pertraheretur.
Conf. LEIBNIZ. *in præf. ad cod. diplom. §. de ori-*
gine electorum, SCHILTER. *J. J. P. L. I. tit. XIV.*
§. 17. p. 146. Quod cum ægre ferrent reliqui Pro-
ceres, se adeo contra priscam consuetudinem jure
electionis privari, accedentibus imprimis crebris
ipforum electoratum divisionibus ac in partes se-
ctionibus, ut fere nesciretur, quinam haberent jus

eligendi, qui non, en ratio diffensionum, ad quas provocat A. B. & ad quas sopiendas non solum eligendi jus solis septem principibus confirmat, sed & ipsos electoratus in posterum dividi vetat. Notat autem ALBERTVS STADENSIS in dicto loco etiam illud egregie, jus eligendi occasione officiorum aulicorum ad electores pervenisse, non intuitu ducatum, quos cum propria potestate possedissent majores illi Imperii duces, in quo iterum fallitur per totum suum commentarium laudatus LVDEVVIGIVS, qui jus eligendi non officiis aulicis, sed antiquis ducatibus adnexum fuisse contendit.

§. VII. Inter has tricas nos CAESARIS, TACITI aliorumque veterum scriptorum fide edocemur, initio nascentis reipubl. non quinque, sed vel ultra quinquaginta Germaniæ populos fuisse, qui sub leni ac populari regimine summa propemodum felicitate gavisi fuissent, nisi primum metu Romanorum, post etiam Francorum, paullatim in unum potentiores populum se colligere, ac majoribus ducibus se committere assuefacti fuissent. Hæc enim prima, eaque omnium gravissima Germaniæ conversio, hoc libertatis Germanicæ commune sepulcrum fuit, quo majores
res

res duces privatos paullatim sua libertate exue-
runt, & hi vicissim metu majoris mali jugum do-
mesticum patienter ferre didicerunt. Postea Fran-
ci ac reges Carolingici, pro ea, qua pollebant, po-
tentia, ipsos potentissimos ceteroquin Germaniæ
duces iterum sua potestate exuerunt. Atque eo
tempore, subactis jam Thuringis, non amplius
quam quatuor aut quinque præcipuos Germaniæ
populos aut potentiores duces fuisse ultro largi-
mur, & testantur id scriptores quibus in his rebus
testimonii dictio est; vid. *Spec. Sax. Lib. III. art.*
53. Gryphiander de VVeichbildis cap. XXVII. n. 4.
Præter Francos nimirum fuere Alemanni seu Sve-
vi, Bojoarii & Saxones. Adde etiam Lotharin-
giam, si placet, quoniam à nonnullis hæc quoque
solet inter majores ducatus referri. Largimur to-
tidem virtute Caroli M. devictos, totidemque
post tempora Carolingicorum Imperatorum
paullatim fuisse restitutos. Unde vero septena-
rius ille ducum numerus? Et unde propria illa du-
cum, ac ne Cæsari quidem, nisi per modum inæ-
qualis fœderis, subjecta, potestas? Scio, Austri-
am à Friderico I. Imperatore Bojoariæ subductam,
ac singularibus privilegiis dotatam, in peculiarem
ducatum fuisse evectam, *referente Andr. Presbyt.*

Chron. Bav. quem allegat *Giovanni Germ. Princ. L. IV. p. 18. tit. 11.* sed id demum sæculo XII. & ad annum 1156. factum testatur idem *Andr. Presbyt.* à quo tempore & alii Imperii Proceres eminentiæ suæ originem, eamque nec ex deteriore fonte derivant. Et GERO ille ducatus Marchici, ut putatur, fundator, non sane dux, sed marchio tantum fuit, Slavis ad tuendos Imperii fines oppositus, quem Otto M. in diplomate apud MEIBOM. R. G. T. I. f. 744. signatis verbis *marchionem suum* vocat, & *Reginonis continuator ad A. 965. p. 83.* obitum ejus sic narrat: *Gero marchionum nostri temporis optimus præcipuus obiit.* Ducem autem adpellat epitaphium apud eundem MEIBOMIVM ad quod & B. Dn. COCCEIVS provocat c. III. §. 11. quod exercitum sæpius contra Slavos duxisset, non quod propria cum potestate Marchiæ suæ præfuisset, quæ in omnia sunt celebrium virorum, & refelluntur ex loco ANDR. HOPPEN. RODII, quem mox allegabimus, ubi Sigfridus marchio eandem ob rationem dux adpellatur. Immo epitaphium illud longe recentius, & vix ante 400. demum annos conscriptum, ad probandam GERONIS dignitatem nil quicquam conferre potest. Nec prætermittendum silentio, Geronem

nem nequidem Marchiæ Brandenburgicæ præfuisse, sed Lusatiæ, ut patet ex ANDR. HOPPEN-RODIO *in annalibus Gernrodensibus ad an. 927.* apud MEIBOM. T. II. *rer. Germ. p. 417.* Profligatis, inquit, Venetis & Sorabis limitum præfides designavit, quos marchiones nominamus, ut marcas ab hostium incursionibus custodirent. Marchiam igitur Brandenburgensem commendavit duci Sigfrido, fratri conjugis Mechtildis; Marchiam autem Lusatiæ duci Geroni. Hi duo duces primi marchiones in Germania, novam dignitatem ab Imperatore Henrico acceptam, summa cum laude ac utilitate Saxonia, defenderunt &c. add. CRANZIVS aliique quos allegat PFEFFINGER. *in Vitriar. illustrato lib. I. tit. V. p. 484.* Ipsa vero Marchia Brandenburgica Slavis erepta, non secus ac Milnia aut Lusatia, vel Obotritorum regio ducatu Saxonico fuit adjecta, ut olim Austria Bojoariæ, quorsum spectat WITECH. locus L. I. *annal. Saxoniam ex serviente factam esse liberam, ex tributaria multarum gentium dominam.* add. CRANZ. Lib. III. Sax. I. Henricum enim imperio potitum alios populos sibi tributarios fecisse, Obotritos sc. Vultzos, Hevalos, Dalmancos, Bohemos, Redarios aliosque, testatur, eosque, hoc ordine recenseret

censet *VVITECHIND. d. l.* Quæ subordinatio, ut olim in omnibus præfectis limitum & marchionibus per universam Germaniam obtinuit, ita Marchiam Brandenburgicam præcipui quid tum habuisse probari nequit, donec tandem sub Conrado III. à Saxonia avulsa Alcaniis concederetur, fieretque tunc sui juris, perinde ut Austriæ Marchionatus à Bojoaria exemptus.

§. VIII. Ex dictis jam patet, historiam septem provinciarum, seu septem, ut vocant, archiprincipum, quocunque demum modo explicetur, incertam admodum, quin fabulæ non ab similem, incommodam profecto & insufficientem esse, cui velut fundamento tota juris publici disciplina superstruatur. Antiqui enim duces illi, quotquot demum fuerint, ut sub Carolingicis regibus non aliam quam demandatam seu administratoriam potestatem habuerunt, ita extincta Carolingicorum stirpe, non simul & semel propriam potestatem consecuti, nec marchiones & comites, quos sub se habebant constitutos, velut proprios subditos aut vassallos, vel status provinciales respexerunt, multo minus ratione tituli possessionis suæ, & jurisdictionis aut potestatis, præcipui quid præ reliquis statibus subalternis habuerunt; nedum hodie-

hodiernæ republ. Germanicæ reliquæ ex priscis ducatus illis velut matribus enatæ, nec principes ac comites omnes titulo possessionis, aut qualitate superioritatis territorialis inferiores archi-principibus reputandi sunt. Sed omnes peræque Imperii Status, ratione originis & potestatis suæ progressus, pro æqualibus omnino habendi. Primos enim duces Post-Carolingicorum Imperatorum tempora ab ipsis Imperatoribus, comitum statumque provincialium assensu, constitutos fuisse legimus. Ergo non propriam habuere potestatem, sed administratorem & demandatam. ECKARDVS *junior de casibus S. Galli monasterii cap. 1. apud GOLDASTVM T. I. rer. Alemann. part. I. p. 18. de primo Sveviæ duce Burchardo ita loquitur: Consilio dehinc habito, primo colloquium publicum Moguntie, postea generale edixit concilium (Conradus Rex) ubi tribus illis (Bertholdo nimirum, & Erchingero seu Erchangero fratribus, cameræ nuntiis in Alemannia, & Luitfrido, illorum è sorore nepote) lege abjuratis & proscriptis, prædiisque eorum in fiscum redactis, Majestatis reis capita damnata sunt, ceteris omnibus, qui tanto facinori intererant, tanquam reis pro hostibus prosequi jussis, Svevie principum assensu statuitur Alemannis*

dux primus Burchardus, gentis illius nobilissimus, & virtutum dote probatissimus, cui & pradia damnatorum confiscata in beneficium sunt tradita, exceptis dotibus Berthæ, Erchingeri uxoris. Burchardus dux constituitur, accipitque beneficium à rege. add. BALVZ. Miscellan. L. I. ad ann. 917. Similis supplicii, quod Adelbertus subiit, meminerunt, OTTO FRISING. L. V. c. 15. LVITPR. L. I. 3. DITMAR. L. 1. aliique. De prohibita provocatione Statuum Imp. ad sedem pontificiam sub Henrico IV. Imp. testatur LAMBERTVS SCHAFFENBURG. ad ann. 1070. cumque res in eo vertebatur, ut Thuringi, improbata synodo, sedem apostolicam adpellarent. Sed rex sub attestatione nominis divini affirmavit, se in eum, si quis id præsumpsisset, capitali sententia animadversurum, & omnia, quæ ejus essent, usque ad interuersionem dissipaturum. SCHILTER. de libert. eccles. Germ. lib. VI. c. 1. §. 23. p. 504. Hæc sane cum propria ducum potestate haud conveniunt. Plura non addo. Quin sicut marchiones, landgravii, comites & ceteri Imperii Status archi principibus seu antiquis ducibus proprie haud subjecti fuerunt, sed suam potius, qua hodie pollent, superioritatem, succedentibus annis, ab ipsis Imperatoribus Germanicis, horum indul-

indulgentia aut neglectu, aliisque concurrentibus
caussis, pedetentim acquisiverunt, ita nec ipsi archi-
principes in eo melioris conditionis præ reliquis
sunt habendi.

§. IX. Quod ut eo clarius elucescat, ex an-
nalibus veterum huc repetendum, Carolum M.
dum priscorum ducum potentiam reformidaret,
subacta demum Germania, ducum titulos ac offi-
cium penitus sustulisse, in eorumque locum per
pagos seu provincias comites substituisse, teste E-
GINHARDO in *vita Caroli*, add. *Lehmann.*
chron. Spir. L. II. c. 26. CONRING. *exerc. de du-*
cibus & comit. Imper. Germ. §. 59. & in not. ad Lam-
pad. part. III. cap. 5. §. 26. p. 139. quem & sequuntur
B. HERTIVS noster *de orig. & progress. special: R.*
G. I. rerum publ. §. 5. B. Dn. GVNDLING. *de sta-*
tu reipubl. R. G. sub Conrado I. §. 2. p. 10. & in not.
p. 12. alique, cum tali videlicet potestate, qualem
referunt litteræ Caroli M. quas ex archivis Tre-
moniaë urbis recitat in vindiciis Billingianis HEN-
RIC. MEIBOMIVS : *Quapropter in illa parte*
Saxonie Trutmannum virum illustrem ibidem co-
mitem ordinavimus, ut resideat in curte ad campos,
in mallo publico, ad universorum causas audiendas,
vel recta iudicia terminando, isque advocatum om-

nium presbyterorum in tota Saxonia fideliter agat, superque vicarios & scabinos, quos sub se habet, diligenter inquirat & animadvertat, ita ut officia sua sedulo peragant. Add. HERM. CONRING. de judiciis reipubl. Germ. §. 25. Idem de ducibus & comitibus Imperii p. 15. ducta nimirum consuetudine à Romanis, à quibus priscis temporibus in provinciam missi praesides, postea qui juri dicundo provinciis essent praefecti, non amplius praesides, sed comites dicebantur tot. tit. C. de comit. qui provincias regunt. Testatur id ipse Carolus in praepo de institutione episcopatum per Saxoniam: Proinde omnem terram eorum antiquo Romanorum more in provinciam redigentes, & inter episcopos certo limine determinantes, septentrionalem illius partem &c. add. Beatus RHENANVS L. XI. rer. Germ. cujus locum refert laudatus COCCEIVS d. dissert. §. 10. B. HERTIVS de orig. & progressu special. R. G. I. rerum publicarum § 21. Quin uni comitum ægre plus quam unum comitatum concessit Carolus, notante MONACHO SANGALLENSI. C. 14. cujus verba recitat HERTIVS d. l. 1. p. 15. not. 30. eaque notatu digna visa sunt B. GVNDLING. in dissert. de feud. vexilli p. 111. Providentissimus, inquit monachus, Carolus nulli comitum,

mitum, nisi qui in confinio, vel termino barbarorum constituti erant, plus quam unum comitatum concessit. Nulli episcoporum abbatiam vel ecclesias, ad jus regni pertinentes, nisi ex certissimis causis unquam permisit; cumque à consiliariis suis, sive à familiaribus interrogaretur, cur ita faceret, respondit cum illo fisco vel curte illa in abbatiola vel ecclesia tam bonum vel meliorem vasallum, quam ille comes est vel episcopus, fidelem mihi acquiro vel facio. Atque hos comites omnem potestatem suam, eamque non propriam sed administratorem, à regibus fuisse consecutos, nemo est, qui ambigit. Carolus M. in capitul. pro partibus Saxonie, quam exhibet SCHILTER. T. II. institut. jur. publ. p. 24. seqq. capitulo 19. ita constituit: *Uti universi comites pacem & concordiam ad invicem habere studeant. Et si forte inter eos aliqua discordia aut conturbium ortum fuerit, ut nostrum solatium vel præfectum pro hoc non demittant.* Et in cap. 31. *Dedimus potestatem comitibus bannum mittere infra suo ministerio de faidis vel majoribus causis in solidis sexaginta. De minoribus vero causis bannum in solidis duodecim constituimus.* Iisdemque salaria ex publico deputata fuerunt, eaque non tam in opimis redditibus, sed muneribus subditorum, atque usu

silvarum, agrorum, aquarum, mulctarum parte,
 aliorumque ejusmodi jurium consistebant. vid.
 BRVCKNER. *de domaniis regni Germ. cap. 3. ju-
 ris doman. part. II. p. 15. seq.* Postea Carolina in
 senium vergente familia, reviguit quidem, paul-
 latim ducum titulatura, iisque comites obnoxii;
 quorum ut plurimum duodecim singulis ducibus
 subordinati fuerunt, quam materiam illustravit
 PFEFFING. *in vitr. illustr. T. II. pag. 30. lit. c. B.*
 HERTIVS *d. l. §. 4.* Duces tamen illos ad pri-
 cam rediisse potentiam, & proprio jure provinciis
 suis iterum præfuisse, tam improbabile est, quam
 quod improbabilissimum, ne ipsis quidem Saxo-
 nibus exceptis, quos sicut in formam provinciæ
 redactos, eorumque præfectos, non propria po-
 testate, sed vice lacra constitutos fuisse, totidem
 fere verbis testatur diploma foundationis ecclesiæ
 Bremensis apud ALBERTVM STADENSEM
p. m. 103. quod alioquin pro libertate Saxonix al-
 legare solent ejus sententiæ patroni, docet auctor
annal. Pithoean. ad an. DCCLXXXV. apud FRE-
 HER. *T. I. script. rer. Germ. p. 13.* his verbis: *VVi-*
tecbind Saxo Attinacis ad fidem Caroli venit, & ba-
ptizatus est, & Saxonia tota subacta. Latius au-
 tem subjectionem illam referunt iidem *annales*
Fran-

Francorum anno 777. Saxones baptizati ingenuitatem & omnem proprietatem suam, secundum morem gentis abdicantes regi tradiderunt si a die illa & deinceps christianitatem, ac regi & filiis ejus fidelitatem abnegassent. apud FREHER. d. l. p. 12. & EGINHARDVS in vita Caroli M. apud REVBERVM p. 22. num. 10. cujus verba recitat laudatus HERTIVS noster P. III. not. vet. Germ. pop. cap. 3. §. 12. Generaliter autem de ducibus scribit VADIANVS L. 1. colleg. monast. in Germ. vet. Franci reges regnum suum ducum maxime & comitum opera moderabantur, qui in illa quidem ætate non suam seu propriam, sed publicam regni ditionem administrabant: add. locus B RHENANI apud STRVV. in S. I. F. p. 16. ita sane eos, extincta Carolingicorum Imperatorum familia, non statim propriam potestatem recuperasse, ex iis, quæ modo dicturi sumus, luculentius, ut puto, apparebit.

§ X. Non me latet, quoad Saxones, doctores passim in diversam abire sententiam, eos scil. licet inito belli Franco-Saxonici duriuscule habiti fuerint, ac publicam pariter privatamque libertatem amiserint, quorum & testimonia historica, §. præced. à nobis allata, referunt, postea tamen, armis iterum iterumque sumtis, postli-
minio

minio se sibi vindicasse, ac demum pace anno 804. cum Carolo de novo inita publicam privamque libertatem sibi pactos, ac Francis per omnia æquiparatos, in provinciæ formam redactos haud fuisse opinantur. Frustra igitur quæri, quæ fuerit Saxonum conditio annis 788. aut huic proximis, cum in hoc cardo rei vertatur, quibus demum legibus arma deposuerint, pacisque fœdus ann. 804. cum Francis pepegerint. De eo vero adesse testes omni exceptione maiores, quorum testimonia, quotquot sunt, hic fideliter inseremus. Ita autem Eginhardus de vita Caroli M. apud FREHERVM p. 436. *Eaque conditione à rege proposita & ab illis suscepta, tractum per tot annos bellum constat esse finitum, ut abjecto demonum cultu, & relictis patriis carimoniis, christiana fidei atque religionis sacramenta perciperent, & Francis adunati, unus cum eis populus efficerentur.* Clarius vero POETA SAXO Arnolpho Imper. coævus L. IV. *annal. de vita Caroli M.* apud LEIBNIZ. *in scriptor. rer. Brunsvicensium pag. 153. ad ann. 803.*

Nobilis hic annus longi certamina belli
Tandem, Saxones inter Francosque peracti,

Firmo

Firmo perpetuæ conclusit fœdere pacis.
 Augustus pius ad sedem Saltz nomine dictam
 Venerat : huc omni Saxonum nobilitate
 Collecta, simul has pacis leges inierunt :
 Ut toto penitus cultu rituque relicto
 Gentili, quem dæmonica prius arte colebant
 Decepti, post hæc fidei se subdere vellent
 Catholicæ, Christoque Deo servire per ævum,
 At vero censum Francorum regibus ullum
 Solvere nec penitus deberent atque tributum.
 Cunctorum pariter statuit sententia concors ;
 Sed tantum decimas, divina lege statutas
 Offerrent, ac præsulibus parere studerent,
 Ipsorumque simul clero, qui dogmata sacra
 Quique fidem domino placitam, vitamque
 doceret,

Tum sub iudicibus, quos rex imponeret ipsis,
 Legatisque suis, permissi legibus uti
 Saxones patriis, & libertatis honore.
 Hoc sunt postremo sociati fœdere Francis,
 Ut gens & populus fieret concorditer unus,
 Ac semper regi parens æqualiter uni.

Tandem VVITTECHINDVS monachus Cor-
 bejensis L. I. annal. apud MEIBOM. Tom. I. rer.

Germ. p. 634. de Saxonibus ita scribit : Qui olim socii & amici erant Francorum, jam fratres, & quasi unagens, ex christiana fide, veluti modo videmus, facta est. Add. alius VVITTECHINDI locus, quem jam allegavimus supra §. 7. Confirmat hoc privilegium foundationis ecclesiæ Bremensis, quod exhibet ADAMVS BREMENSIS L. I. hist. eccles. & ALBERTVS STADENSIS in collectione Kulpisiana pag. 192. seqq. ex quo hausit CRANZIVS Sax. L. II. c. 16. Add. quæ de libertate Saxoniae prætenle concessa congeffit GRYPHIANDER de VVeichbildis Sax. integro cap. 22. & novissime VERPOORTEN in tract. de ducibus in veteri Germ. regno hereditariis p. 64. n. 3.

§. XI. Tria sunt quæ ex dictis scriptorum testimoniis pro sententia sua adferunt doctores à nobis dissentientes. 1) Saxones Francis adunatos, 2) censum & tributa eis remissa, & denique 3) eos, ut suis legibus viverent, pactos, eoque propriam avtonomiam consecutos. Verum ut ad hæc omnia ordine respondeamus, Saxones Francis adunatos unum cum iis populum effecisse, id alio sensu capi haud debet, quam quod Saxones non fuerint in servitutem redacti, sed per præfectos regios civiliter administrati, sicut & Catti, alique

liique populi Francis coadunati, sub præfectis regiis nihilominus pro immediatis regni provinciis recte reputabantur: quamvis non me latet, esse doctores, qui Saxones sub Carolo M. servili propemodum conditione habitos fuisse, defendere non erubescunt, vid. GRYPHIAND. *de VVeichbildis Saxon. integro cap. 24.* & post eum RHETIVS *I. I. P. L. I. T. 2. §. 70. seqq.* Licet enim Francici scriptores mira de Saxonum libertate jactarent, quam sub Carolo, vigore dicti pacti, retinuis-
sent, quomodo tamen erectio judicii Vehmici, deportatio tot myriadum Saxonicae gentis, fundatio multorum episcopatum, ac alia ejusdem farinae, quæ perfectum dominatum redolent, cum hac decantata libertate sint concilianda, ego non capio. Sunt verba ZSCHACKVVIZII *in not. ad VERPOORTEN p. 66. litt. c.* Deinde censum Saxonibus remissum, quod constanter tradunt scriptores, *conf. præter allegatos EGINHARDVS apud REVBERVVM pag. 8. ANNALES FRANCICI FVLICENSES apud Freherum T. I. ANNALISTA SAXO T. I. p. 534. & 566. CORNERVS T. II. p. 421. apud Eccardum*; id non involvit libertatem à subjectione aut imperio civili; quin immunitas illa potius supponit subjectionem,

nem, quia non conceditur nisi subjectis. Quod & poëta Saxo & reliqui historici omnes eo ipso adstruunt & non inviti largiuntur, dum Carolum M. magistratus Saxonum proprios abolevisse testantur, constitutis aliis & pro arbitrio præpositis, comitibus sc. qui vice sacra eos judicarent. VITECHINDVS enim M., quem Carolus M. devicit, & ad professionem religionis christianæ compulit, post conversionem suam non universam Saxoniam, nec hereditario jure, aut sub titulo ducatus, sed tantum quasdam ejus provincias, Angariæ sc. & VVestphaliæ, à Carolo M. obtinuit, reliquas Saxoniam terras, & post obitum Witechindi etiam ipsam Angariam & VVestphaliam, per comites Caroli M. & successorum ejus, usque ad extinctam familiam Carolingicam, fuisse rectas, probavit SCHVRZFLEISCH. *in disp. de VVitechindo M.* Est autem indubitatum imperii civilis argumentum, & in populis indicium subjectionis, hos non propriis magistratibus regi, sed præstitutos accipere ab aliena potestate. conf. GRYPHIANDER *de VVeichbildis Saxon. integro cap. 26. & 27. add. capitulat. Caroli M. de partibus Saxonie,* quam BALVZ. *ad annum 789. refert, capit. 29. 31. & 34. apud SCHILTER. Tom. II. instit. I. P. p. 33. seq.*

seq. ejusque comment. p. 35. Censum igitur remi-
 sit Carolus prudenti consilio, ut feroces Saxonum
 animos hoc medio placaret, eosque imperio civili
 paulatim assuefaceret, quamvis & tributis, extra-
 ordinariis saltem, Saxones obnoxios fuisse hoc ex-
 emplo comprobari potest, quod adhuc Henrico
 IV. non tanquam duci, sed tanquam regi, censum
 solverent, unde de perpetuo ejus in Saxonia do-
 micilio questi apud LAMBERTVM SCHAFF-
 NABVRG. *ad ann. 1057.* & AVCTOR belli Sa-
 xonici in Henricum IV. subinde graviter invectus,
 inter alias pacis condiciones à Saxonibus oblata
 hanc quoque refert: *Ut relicta interdum Saxonia*
&c. etiam alias regni sui partes inviseret &c. conf.
 GRYPHIANDER *de VVeichbildis Saxonis cap.*
25. per totum. Et reliquit quidem Carolus Saxo-
 nibus propriam avtonomiam, eosque suis legibus
 vivere passus est, sed in eo sane præ aliis Germaniæ
 populis nihil præcipui habuere Saxones: nam &
 Alemannos æque ac Bavaros, quos tamen filco
 regio immediate adscriptos fuisse tradit B. COC-
 CEIVS *in juris publ. prud. cap. III. sect. 1. § 7. &*
sect. 2. §. 21. sub Francis proprias suas leges habuis-
 se nemo ambigit, usu à Romanis traducto, qui
 populos devictos propriis suis legibus vivere non

semel nec difficulter passi sunt. Quorum exemplo iidem Franci Gallorum quoque à se devictis populis propriam suam avtonomiam reliquisse constat, unde factum, ut illis temporibus Gallia triplici jure regeretur, *consuetudinario* sc. in iis populis, quibus victores Romani priscas leges ac consuetudines reliquissent; *Francico* seu *Salico* pro Francorum propria gente, & denique *scripto* seu *Romano*, aliis, quibus scil. Romani leges suas dederunt, usitato. vid. IAC. GOTHOFREDVS *in prolegom. ad cod. Theod. cap. 6.* Et tamen Carolum M. ceterosque reges Francicos immediate, immo monarchice imperitasse suis Franco-Gallis pro explorato habendum. HERTIVS noster *de orig. & progressu special. R. G. l. rerum public. §. 3. & 5.* Ergo pro libertate Germaniæ populorum debile admodum & infirmum præsidium ex relicta ipsis avtonomia repetitur.

§. XII. Atque ex his argumentis etiam, nobiscum fere conveniunt plerique juris publici doctores, originem libertatis statuum circa tempora regum Carolingicorum quærendam haud esse, præterquam quod B. SCHILTERVS *in institut. jur. publ. T. I. L. I. tit. 3. §. 7.* ex antiqua pace Confluentana inter reges Franciæ orientalis & status re-

gni

gni anno 860. sancita, probare studet, sub ipsis Carolingicis Imperatoribus Germaniæ status jam tum publicam privatamque libertatem iterum fuisse consecutos. Ad quod tamen facile est respondere. Quicquid enim vel publicæ vel privatæ libertatis in dicta pace Teutonibus restitutum, id sane intelligendum salvo jure imperii, quod, ut facile quis suspicari potest, reges Germanici sibi reservarunt, *ut illi* (status scil. regni Germ.) *non solum non sint nobis contradicentes & resistentes ad ista exsequenda, verum etiam sic sint nobis fideles & obedientes &c.* sunt verba ipsius pacis Confluentanæ: neque propterea veterum ducum potentiam restitutam voluerunt reges, sed statibus regni, ut jam erant constituti, consultum cupiebant.

§. XIII. Major autem dubitatio est, an non, post extinctam Carolingicorum Imperatorum stirpem in Germania, regni Germanici status postliminio, simul & semel, in pristinam libertatem se vindicaverint, prisci que duces provincias suas proprio iterum jure sibi arrogaverint? Quod sane adstruere videtur B. RHENANVS L. II. rer. Germ. : *Primus, inquit, sub veteribus Francis liberæ potestatis dux fuit in Saxonia, Henricus, Ottonis*

tonis pater, qui postea Germanico regno praefuit, ceu diximus. Idque eam ob causam, ut Slavinos arceret: diligentius autem custodiuntur, quae propria sunt. Nec hoc jus cuiquam aliorum praesidium concessum est. At sub Saxonis libertatem nacti sunt, non solum provinciarum gubernatores, sed & civitates ipsae. Nam ut quaeque plus bonorum, quae ad regnum pertinebant, habuit, ita maturius & facilius ad libertatem pervenit. Cui ad stipulatur VVI-TECHINDI locus, quem supra allegavimus §. 7. & alia ejus verba d. l. l. Ann. p. 634. regum, inquit, optimus maximus Henricus, qui primus libera potestate regnavit in Saxonia. Nec non REGINO ad ann. 888. ubi ita loquitur: Post hujus (Caroli Crassi) mortem regna, quae ejus ditioni paruerant, veluti legitimo destituta herede, in partes à sua compage resolvuntur, & jam non naturalem dominum praestolantur, sed unumquodque de suis visceribus regem sibi creari disponit. Eamque sententiam secuti praeter MONZAMBANVM & COCCEIVM, CHR. THOMASIVS, PETRVS LV-DEVVIGIVS, VERPOORTEN alique. Sane potuisse tunc status, si voluissent sibi que expedire putassent, suo jure uti, ac priscam restituere formam publicam, & vel in plures à se distinctas, aut

aut saltem nexu quodam systematico confœderatas respublicas discedere, vel antiquos suos duces restituere, nullam sane habet dubitationem: quin negari haud potest, majorem potentiam eo tempore affectasse multos Germaniæ principes, quos infantia Ludovici IV. & Caroli Crassi negligentia audaciores reddiderat. Verum num id eo modo executi fuerint, quæstio est facti, quam non conjecturis & fictionibus, sed annalibus & historiæ monumentis probare oportet. Ea vero hic silent, imo potius testantur, electo Conrado I. respublicas Germanicas eandem retinuisse formam, quam habuerant tempore Carolingicorum. Cum enim nihil detractum appareat Conrado, is idem, quod antecessores ejus habuerunt, jus legitime exercere potuit. **VVITECHINDI** locus quorsum pertineat, supra jam explicatum est. **REGINO** autem, ut ex sublequentibus apparet, non de Germania, sed de Italia, Gallia & Burgundia loquitur, quæ post **CAROLI** Crassi mortem à sua compage resoluta, in plures & separatas respublicas discessere, Germania statum pristinum conservavit. Notabilis sane est alius locus **VVITECHINDI** *L. I. annal.* apud **MEIBOM.** *T. I. rer. Germ. p. 635.* qui facem præbet quæstioni nostræ,

nostræ, quemque ideo heic inferere non pigra-
 mur : Igitur patre patriæ & magno duce Ottone de-
 functo, illustri & magnifico filio Henrico totius Sa-
 xonia ipse reliquit ducatum, rex autem Conradus,
 cum sæpe expertus esset virtutem novi ducis, veritus
 est ei tradere omnem potestatem patris. Quo fa-
 ctum est, ut indignationem incurreret totius exerci-
 tus Saxonici. Fictæ tamen pro laude & gloria opti-
 mi ducis plura locutus, promisit se majora sibi datu-
 rum, & honore magno glorificaturum. Saxones
 bujusmodi simulationibus non attendebant, sed sua-
 debant duci suo ut si honore paterno eum nollet spon-
 te honorare, rege invito, quæ vellet, obtinere posset,
 rex autem &c. Conradus Henrico, duci Saxo-
 niæ, omnem potestatem patris i. e. honorem ducis
 tamque opimum ducatum tradere veritus est. Er-
 go omnis ducum potestas tum temporis à regibus
 adhuc pependit. Promisit tamen se majora da-
 turum, & Saxones suo duci iusserunt, ut si sponte
 eum rex honorare nollet, eo invito, quæ vellet,
 lumeret. Hæc omnia sane pactum, quo circa
 oblationem libertati suæ procures prospexerint,
 late evidenter negant. Conf. B. GVNDLING. in
 dissert. de statu reipubl. Germ. sub Conrado I. §. 7.
 VVITECHINDVS, igitur, dum primum libera
 potestate

potestate regnasse Henricum, scribit, eo respexisse videtur, quod Saxonum auxiliis fretus regis concessionem aut parvi fecerit, aut eidem, licet invito eam extorserit. add. GRYPHIAND. *de VVeichbildis Sax. cap. XXV. n. 10. seqq.* Quæ autem de CONRADO I. modo dicta sunt, eadem quoque ad tempora Henrici I. & sublequentium Imperatorum applicanda esse nemo non videt. Hæc enim una est & eadem jurispubl. nostri præcipua epocha, unde sub iisdem etiam Germaniam nostram & potiores ejus principes in pristinam libertatem se recepisse, frustra à laudatis auctoribus asseritur, donec ex historia plene fuerit probatum, Principes Imperii Henricum aucupem eligentes, pactis adjectis potestatem ejus & successorum limitasse, aut sibi quædam superioritatis jura reservasse. De eo autem silent omnes historici: quin VVippo Presbyter *in vita Conradi Salici*, testis omni exceptione major, diserte nos docet, omnem potestatem regiam unanimi procerum Germanorum consensu, absque ulla reservatione, de novo in Conradum II. fuisse translata: inimo à vivente adhuc Henrico antecessore, eoque pleno jure, eum regem designatum, auctor est VVITECHINDVS *Corbejensis sub init. Lib. II. apud*

MEIBOM. *T. I. rer. Germ. p. 642. add.* ANTONIVS FLORENTINVS apud PFEFFINGERVM *in Vitr. illustr. L. I. T. V. p. 518. in fin.* Ergo hoc tempore nulla mutatio facta in statibus, nec hi priscorum ducum libertatem & potentiam recuperaverunt. Tametsi enim aliorum spiraverint duces, inque electione Conradi I. & Henrici aucupis, tum Ottonis I. aliorumque, non omnes unanimes fuerint, unde reges Germaniæ noviter electi subinde opus habuerunt, refractarios in ordinem redigere, Bavaros maxime & Saxones, qui in vilam regno potestatem sibi arrogare cœperant; hæc tamen discordia non arguit libertatem statuum sub regibus, verum potius vacante imperio. Et denique coercitio illa, qua reges Germanorum in refractarios usi, horumque secuta subiectio ac humilis majestatis recognitio, nullam in statibus mutationem factam, saltem eorum libertatem adhuc dum nullo legitimo titulo quæsitam, oppido coarguit, quod & ipse VERPOORTEN, strenuus ducatum liberorum & hereditariorum defensor, *in tract. de ducatus in vet. Germ. regn. hereditariis*, quamvis invitus, eo ipso largitur, dum veteres duces perduellionis crimine se obstrinxisse, eoque à ducatus suis remotos fuisse fatetur. *pag. 21. ibique*

que ZSCHACKVVIZ. in not. perduellionis enim crimen non committit nisi subditus.

§. XIV. Idque ulterius ex eo probari potest, quod nec istis temporibus, immo ne sæculo quidem Ottonum, usque ad Henricum VI. ducatus isti ducum familiis hereditarii facti fuerint sed ab imperatorum & regum Germanorum pependerit arbitrio, quod ex DITHMARI verbis colligitur: *Post hæc Ottone II. Calend. Decembr. carnis universæ viam intrante, sæpe memoratus juvenis in vacuum succedens, ** hereditatem JURE, & maximam beneficii partem GRATUITO REGIS SUSCEPIT EX MUNERE. Allodia igitur jure habuit Henricus, honorem gratuito. Atque ex eo quoque lucem capiunt verba VVITECHINDI in loco ejus §. præced. allegato, ubi dicit Ottonem ducem filio Henrico totius Saxoniae reliquisse ducatum, scil. *vacuum*, dummodo rex eum Henrico conferret. Penes regem videlicet erat,

F 3

* Hæc lectio est genuina. Hereditas enim opponitur beneficio. Falsa igitur est interpunctio, quam præferendam censet VERPOORTEN *de ducatibus in vet. Germ. regn. hereditariis*, p. 19. ubi ita legit: *in vacuum succedens hereditatem jure*, quamvis ne sic quidem causa suæ consulit, semper enim hereditati beneficium opponitur, idque gratuito ex regis munere proficisci dicitur.

erat, relinquere præfecturam comitibus seu ducibus, sive minus, ut notat ad hunc locum Beatus GVNDLING. *de statu Germ. sub Conrado I. §. 8. lit. r. not.* vid. B. HERTIVS *de orig. & progress. special. R. G. I. rerumpublicarum p. 14. & 17. not. 12.* Cum, si ducatus jam propria potestate possedissent, eadem potestate eos etiam ad suos descendentes transmittere & potuissent & debuissent. Testatur id in rebus Germanicis versatissimus MEIBOM. *not. in VVitechind. annal. Saxon. L. II. p. 685.* his verbis: *Temporibus Carolorum & Ottonum in Imperio Romano ducatus non erant hereditarii sed à ducibus tanquam præsidibus & legatis administrabantur. Hi necesse habebant, imperatoribus & regibus provincias ipsis demandatas ingredientibus de rebus necessariis providere.* add. BOECLERVS *in Henrico I. p. 251. & in Ottone M. p. 326.* Ut vero quæ dicta sunt exemplis adhuc comprobemus, & primo quidem de Bojoriæ ducatu verba faciamus, cum sane non nisi regum filiis, reginarum fratribus, regiæ stirpis principibus, pro regum arbitrio, datum fuisse, historia testis est. Unde tam anceps quoque ducum Bavariæ veterum stirps & origo, uti de Conrado seu Chunone, qui sub Henrico III. floruit, notat
BRVN-

BRVNNERVS *annal. Boj. L. IV. p. 909. ad ann. 1049. add. LEIBNIZ. T. I. scriptor. Brunsvicens. cap. I. p. 316. in not.* Hunc Conradum Henricus III. imperator ducatu Bavariæ exuit, teste AVENTINO *L. V. pag. 326. - 328. insigni documento, tunc temporis imperatores ipsis quoque majoribus ducibus monarchice imperitasse, nec duces propria potestate ulos, utut hoc ægre ferrent. SPENER. histor. Germ. pragm. P. I. L. V. cap. 3. §. 10. pag. 388.* Ottonis M. tempore Arnulphi Bojorum ducis filios de ducatu inter se disceptantes imperator ideo exclusit, quod sine ipsius consensu ducatum retinere, atque adeo successionem paulatim introducere molirentur. Præstat rem referre verbis HENR. MEIBOMII *not. ad V Vitechindi annal. Sax. L. II. p. 687. Parente mortuo, inquit, Eberhardus Arnolphi filius, quod natu maximus esset, non expectato Cæsaris consensu, principatum in Bojaria invasit. Fratres natu minores Arnolphus & Hermannus & ipsi imperium ambiunt. Bertholdus patruus horum, nepotes officii admonet, expectent Cæsaris sententiam, morte beneficiarii beneficium ad summum principem rediisse: sed hæc surdis audiebantur auribus. Et mox: Imperator rebelles ad officium redacturus, Ratisbonam aliquot menses*

*mensēs obsessam ad deditiōem cogit, Eberhardum
 ferocius resistentem capit, & in Sueviam relegat:
 Arnolphum & Hermannum, curatores templi Fri-
 singensis, praefectos praetorio declarat, quae tum pri-
 maria erat dignitas. Ducatum Bojaria Caesar
 committit Bertholdo Arnolphi senioris Germano ei-
 que neptem suā ex sorore Gerbinga ita despondet.
 Sic tranquillata est Bojaria. Filiis igitur exclusis
 Bertholdus ducatum accepit, non quia frater erat
 Arnolphi, ut VERPOORTENVS putat, §. 14. p.
 87. sed quia erat vir strenuus, qui regis partibus to-
 to favebat conamine LVITPRAND. L. IV. c. 18.
 Bertoldo mortuo Henricus Saxo ducatum obti-
 nuit, cui uxor, Arnulphi filia aditum ad officium
 regni minime patefecit, sed rex recordatus multis
 laboribus fatigati fratris praefecit eum regno Boja-
 riorum. WITECHINDVS L. II. p. 649. De U-
 tone idem LVITPRANDVS refert, tanquam
 rem singularem, eum praefecturas & beneficia,
 quae possedit, ex permisso regis expresso, quasi he-
 reditatem, inter liberos divisisse. Si autem tunc
 jam invaluisset successio hereditaria, consensu &
 auctoritate Caesaris non omnino indignuisset Uto,
 neque LVITPRANDVS, optimus alioquin scri-
 ptor, qui tempore eo, nimirum Ottonis M. flo-
 ruit,*

ruit, id adnotare dignatus fuisset. vid. post BOE-
CLERVM B. HERTIVS noster *in dissert. de orig.
& progress. special. R. G. I. rerum publ. §. 7. p. 21.*
conf. Gener. Dn. FRID. LVDOVIC. de BER-
GER. *in dissert. de genuina potestatis territorialis
origine, ejusque pariter ac juris Casarei indole quæ
subjuncta est animadvers. ad Cocceii juris publ. pru-
dent. p. 753. 755. seqq.*

§. XV. Ducatui quoque Alemanniæ sive
Sveviæ Burchardo, primo Sveviæ duce, occiso,
legimus Hermannum, antecessori suo nulla co-
gnatione junctum, ab Imperatore præfectum
fuisse. *Reginon. continuator ann. 927. Hermannus,*
inquit, ducatus Alemanniæ committitur, qui vidu-
am Burchardi duxit uxorem. Hermannus succes-
sit Ludolphus Ottonis I. filius, Ludolpho Bur-
chardus II. præterito Ottone Ludolphi filio. Nec
is fuit Ottonis tantum tutor, ut perperam existi-
mat VERPOORTEN *d. l. p. 92. n. 4.* Expresse
enim *Reginonis continuator ann. 954. Burchardum*
Ludolpho in ducatu successisse memorat. Eundem
ducatum Henricus III. Imperator *anno 1045.* in
hebdomade paschali Goslariæ Ottoni VVittels-
bachio tradidit. Hunc excepit *anno 1048.* Otto,
de Svinfurto, ut eum nominat *Herm. contractus*

ad d. ann. 1040. Marchio, apud URSTISIVM
T. I. p. 329. cumque hic improlis decessisset *anno*
1057. Rudolpho Rinfeldensi comiti ducatus com-
 missus, *Herm. contractus ad ann. 1057. p. 337.* & ut
 regi Henrico in dubiis tunc rebus ex affinitate de-
 vinctor, fideliorque in rempublicam esset, soror
 ipsi in matrimonium desponsata est, tenera tunc
 adhuc ætate, traditaque ideo episcopo Constanti-
 ensi nutrienda, dum thoro conjugali maturesceret
 LAMBERT. SCHAFFNABVRG. *ad ann. 1058.*
 apud PISTORIVM *T. I. p. 164.* Eundem ducatu-
 tum vivente adhuc Ottone duce, Henricus III. Im-
 perator Bertholdo, comiti Zæringensi, qui postea
 ducatum Carinthiorum accepit, promiserat, eique
 annulum suum dederat, quem ille diligenter ser-
 vans, post amborum obitum, Imperatoris scilic.
 & ducis, imperatrici Agneti, Imperium tunc dis-
 ponenti obtulit, eamque annulum agnoscentem
 pro ducatu sibi promisso commonuit, ut totidem
 fere verbis loquitur; ABBAS URSPERGEN-
 SIS *in chron. ad ann. 1057.* Quis quæso in tam lubi-
 tanea ducum mutatione successioni locum fuisse,
 aut duces istos omnes vel ob delictum à ducatu re-
 motos, tacente historiarum fide, temere opinabi-
 tur? Sangvinis enim ordine si delata fuit ducatu-
 um

um administratio, cur non æqualis succedendi modus est servatus ubique? Cur liberi nunc fratribus, nunc fratres liberis sunt prælati? Cur filii sæpe paterna successione sunt exclusi? Cur inter patris & filii regimen aliud extraneæ personæ regimen intercessit? Qua occasione & illud expendi meretur, ante Henrici IV. tempora, quoties ducum aliquis in Regem eligeretur, eos sane ducatus suos haud retinuisse, exemplo Ottonis I. qui, Cæsar factus, Hermannō Billingo ducatum Saxonie contulit, manifesto indicio, eo tempore, ducatus nondum fuisse hereditarios, nec propria potestate, sed jure officii regni possessos. Sane usque ad Henricum VI. Imperatorem, Imperii feuda tantum personalia fuisse ex singulari loco GERVASII TILBERIENSIS probat sæpius à nobis laudatus HERT. *de feudis oblati* p. 1. §. 15. & *de orig. & progress. special. R. G. I. rerum publicarum* §. 7. p. 20. GERVASII verba hæc sunt: *Henricum VI. Imperatorem legem instituisse, ut militia, (b. e. feuda) more Anglorum & Gallorum, successionis jure devolverentur, ad proximiores agnationis gradus, cum antea magis penderent ex principis gratia. Addit: ideoque ad suum refundens commodum, quod aliis impertitus est beneficium, impetravit à subditis, ut cessante pristi-*

na palatinorum electione, imperium in ipsius potestatem, distincta proximorum successione, transiret, & sic in ipso terminus esset electionis, principumque successione dignitatis. add. *ITTER. de feud. imper. cap. I. §. 14. & cap. XIV. §. 12.* Tametsi vero lex illa magis ad Italiam referenda esse videatur Generoso Dn. de BERGER; tamen ab institutis regni Italici ad res quoque nostras aliquando argumentum ducere, ac successionis hereditarie in feudis Imperii originem utrinque communem statuere, absolum omnino haud est, & firmavit rationibus ac conjecturis idem Dn. de BERGER, quæ legi possunt *d. l. p. 756. seq.* Immo nec opus esse ista conjectura existimem, Henricus enim VI. ut ex GERVASIO patet, omnia fecit, ut familiæ suæ jus succedendi hereditarium in imperio assereret, quod ut obtineret, promisit vicissim, habituros principes terras suas liberiore jure, transferendas nimirum ad posteros quoque suos; ita in proprium commodum refundens, quod aliis impertiretur beneficium. Atque hoc non de Italiæ principibus intelligendum esse nemo non videt. Hi enim nullum jus eligendi Imperatoris sibi arrogabant, sed procures Germaniæ, de quibus signate loquitur idem GERVASIVS TILBERIENSIS
ad

ad Ottonem IV. VVelphum : *Sane, inquit, successibus felicitatis tuæ invidit hostis antiquus, & licet conventionē, pridem cum Teutoniæ principibus facta ab Henrico de successione Imperii, per sanctissimum papam Innocentium cassata : tum quia principibus jus eligendi ademptum per hanc fuit ; tum quia permutatio beneficiorum damnosa fieri possit &c.* Nam & Teutoniæ procures sæpe ad Roncalias vocatos, ibique de rebus Germaniæ deliberasse noto notius est.

§. XVI. Ex eo vero & illud sequitur, ducatus Germaniæ origine sua haud sane ad feuda *oblata* referenda, aut vinculum eorum feudale à voluntaria ducum oblatione haud esse derivandum, quæ MONZAMBANI opinio fuit, quin potius nec Statibus regni, eo quidem tempore, jus constans feudi *dati*, aut beneficiati, h. e. dominium utile, in suis territoriis competiisse certissimum est. Tametsi enim data fuerint olim, & adhuc dentur territoria allodialia, vid. ITTER. *de feud. imp. c. V. §. 4. p. 181. seq.* ex quibus nonnulla olim imperatoribus & regibus Germaniæ fuere in feudum oblata, & per quam oblationem eorum possessores honorem & officium regni impetrarunt, ducis nimirum vel principis, quorum illu-

stria exempla præbent ducatus Luneburgicus, cuius diploma erectionis est apud MEIOM. *tom. III. rer. Germ. p. 206.* Ducatus Mecklenburgicus qui sub Carolo IV. Imperatore ea ratione imperio libera voluntate accessit. vid. SCHVRZFLEISCH. *dissert. de reb. Mecklenburg. §. 3. seq.* ibique citati. LIMNAEVS *L. V. jur. publ. c. 12. & in addit. ad d. c. 12.* Comitatus VValdeccensis & Oldenburgicus, v. ITTER. *de feud. imp. c. 1. §. 12. p. 24. seq.* Comitatus item Frisiæ orientalis, secundum auctorem des Europäischen Herolds, *tom. I. p. 578.* quem sequitur HORN. *in jure publ. c. XL. §. 3. p. 337.* adde diploma adeptæ dignitatis principalis per Henricum infantem in Hassia, *
quod

* Nolitamen existimare, ac si Henricus infans integram Hassiam Imperatori & Imperio obtulerit, cujus in ipso diplomate signate vocatur *Landgravius*; sed obtulit tantum *castrum Bomeneburg*, ad nos spectans & imperium, & oppidum *Eschwege*, quod idem *Landgravius* cum pertinentiis & juribus suis, ad se titulo proprietatis pertinens, ut dicebat, &c. Sicut nec integer Ducatus Luneburgicus, ut hodie est, feudum oblatum dici potest, sed tantum proprium *castrum Luneborg*, quod idiomate Teutonico vocatur *Engen* / cum multis aliis castris, terris & hominibus ei dem castro pertinentibus, ut habent verba diplomatis apud MEIBOM. *d. l.* Habuit quippe Germania nostra
suos

quod ex communi utriusque domus Hassiacæ archivo Ziegenhainensi primus produxit Dn. IO. GEORG. ESTOR, Jur. Prof. in hac alma Ludoviciana longe celeberrimus *de statu & origine Landgrau-Hassie* §. XXXIV. p. 31. seq. quamvis alieno à nobis sensu, add. B. cancell. HERTIVS *de superior. territ.* §. 48. attamen majorum Germaniæ ducum, vel etiam omnium Imperii Principum ac comitum nexum à voluntaria oblatione esse derivandum, falsum omnino est, & Monzambanum ideo refutavit laudatus HERTIVS *de feud. oblat. p. 1.* §. 15. in dubio enim feuda in imperio nostro censentur data non oblata. v. IITER. *de feudis imp. c. 1.* §. 12. p. 24.

§. XVII. Quod uti de feudis *oblatis* dubio vacat, ita de iis quoque, quæ *data* dicuntur in imperio, nullatenus ambigendum, eorum originem tam antiquam haud esse, sed antiquis temporibus nullum adhuc jus firmum & stabile, nedum propriam imperandi potestatem Proceribus Germaniæ

suos dynastas, ex quibus Comites & Duces provinciarum desumebantur, iidemque dynastias suas proprias, easque vel majores vel minores, vel integras vel pro parte, imperio in feudum offerre poterant, non integras provincias.

nix competiisse. Non equidem ignoro, communiter fere à doctoribus feudorum imperii originem jam ad Caroli M. tempora & ea antecedentem ætatem, regum scil. Franciæ Occidentalis referri. vid. EYBEN. *de origine illustris regula: tantum potest princeps in suo territorio &c. cap. 3.* ITER. *de feud. imper. cap. 1. § 11.* STRUV. *S. J. F. Lib. 1. aph. 4. n. 5.* unde in capit. ann. 807. c. 1. ianxit idem imperator Carolus M. ut *quicunque beneficia habere videantur, omnes in hostem veniant.* Quem locum produxit SCHILTER. *inst. jur. publ. tom. 1. L. 1. tit. 3. p. 43.* Quin jam diu ante ista tempora Clodovæus, rex Francorum, Mili-dunum Castrum Aureliano, cum totius ducatu regionis, jure beneficii concessit, teste AIMOINO *L. 1. cap. 14.* apud eundem SCHILTERVM *d. l.* quod exemplum notabile est, & primum integri ducatus in feudum concessi. Eadem ratione Pipinus rex Tassiloni ducatum Bojoariorum, eodem AIMOINO teste, reliquit. Nihilominus tamen his temporibus ducatus marchionatus & comitatus una cum dignitate judicandi & terrendi potestate, in districtibus ducum & comitum temporarios tantum fuisse, merito asserunt rerum Germanicarum periti scriptores IAN. DOVSA *lib. 5. annal.*

annal. Holland. GRYPHIANDER de VVeicbbil-
dis c. LXII. n. 3. B. RHENAN. rer. Germ. f. LEH-
MANN. in chron. Spir. lib. IV. c. 1. ac L. III. c. 15.
16. & 17. & post eos MYLER. ab Chrenbach in ar-
chol. c. VIII. §. 2. Ad ea vero, quæ antea produ-
 ximus exempla facile reponi potest. Id enim quod
 in Francia occidentali à regibus Francicis, idque
 singulari exemplo, factum est, proprie ad imperi-
 um Germanicum haud pertinet; nec etiam ante
 Carolum M. regum Francicorum in Germanos sa-
 tis adhuc firmata fuit potestas, unde & ante eam e-
 pocham Procerum Germ. jura, eorumque origo
 haud sunt repetenda. Et sicut feudorum imperii
 minorum, seu non regalium, originem ad Caroli
 M. tempora nos quoque non inviti referimus,
 quorum spectat locus ille AIMOINI, paullo ante
 à nobis recitatus: ita, si vel maxime sub ipsis quo-
 que Carolingicis regibus, vel secutis imperatori-
 bus, Principes Imperii vel ecclesiastici vel seculares
 jurisdictionem vel alia regalia singulatim aliquan-
 do acceperunt, hoc tamen ideo non de complexu
 & universitate regalium, ac jurium superioritatis
 territorialis in universum, sed tantum de certis &
 in privilegio expressis intelligendum esse post
 MYLERVM ab Chrenbach in archolog. c. XV. §. 1.

§ 2. docet B. noster HERTIVS *de superior. territ.*
 §. 5. & vel ex eo amplius probari potest, quod istis
 temporibus bannum sanguinis seu merum impe-
 rium à nullo alio, præterquam à solo rege Germ.
 conferretur, nec ante seculum XIII. aut XIV. status
 regni, nisi ex speciali privilegio, iudicibus suis id
 ius indulgere potuerint, ut præclare probat B. Dn.
 GVNDLING. *de feudis vexilli* §. XXII. p. 38. 39.
 adductis eam in rem duobus diplomatis, quorum
 prius ex NICOLAO SCHATENO *in annalibus*
Paderbornensibus, ita signate disponit: *quia ta-*
men virtute concessionis investitura, seu confirma-
tionis prædictorum, non potest in causis criminali-
bus, quæ capitis & membrorum plexionem exigunt,
exercere iudicia, nisi jurisdictio hujusmodi à Roma-
na imperatoria potestate suscipiatur &c. In epi-
 scopatibus autem, regalia penes cæsares regesque
 remansisse, eaque per missos dominicos, advoca-
 tos comitesve administrata fuisse, non obstante,
 quod præfules isti, æquo cum ducibus aut comiti-
 bus jure, Statuum Imperii censu venirent, docent
 SCHILTER. *comment. ad c. 1. jur. feud. Alemanni-*
ci. §. IV. p. 22. OCKEL. *de palatio regio th.* 132. p.
 129. & 130. add. MYL. ab Ehrenbach *in archol.* c. 14.
quod agit de jure advocatie p. 125. seqq. aliique.

§. XVIII.

§. XVIII. Observavit quidem STEPHANVS BALVZIVS *L. 7. capitular. cap. 293.* apud Francos episcopos in suis dioccesibus passim exercuisse jurisdictionem, & in ipsos etiam duces comitesque aliquam inspectionem habuisse. Et WILHELMVS MALMESBVRIENSIS *Lib. 5. de rebus gest. Angl.* ita scribit: *Carolus M. pro contumenda Gentium illarum (Germ.) ferocia, omnes pene terras ecclesiis contulerat, consiliosissime perpendens, nolle sacri ordinis homines tam facile quam laicos, fidelitatem domini rejicere. Præterea si laici rebellarent, illos posse excommunicationis auctoritate & pœnitentiæ severitate compescere.* Cum quo conferendus est, STRUV. *in S. J. F. c. 1. aph. 4. p. 20. n. 6.* SCHILTER. *I. Jur. P. L. I. tit. 21. §. 3.* Et de ecclesia Osnabrugensi extat singulare privilegium *in monumentis Paderbornensibus pag. 325.* Carolo M. attributum, *vi cuius omne regale & seculare iudicium super suos servos & Liddones, & liberos Malman & Mundman, & omnes utriusque sexus homines eidem ecclesiæ conceditur.* Ex quibus documentis historicis concludi posse videbatur, ecclesiasticos saltem status propriæ potestatis, qua hodie pollent, antiquiores origines allegare posse. Verum sicut ad ea, quæ ex BA-

LVZIO relata sunt, ex dictis §. *præced.* facile reponi potest; ita sane ex privilegio Osnabrugensi ecclesiæ dato, (quod est valde singulare, imo non sine ratione falsitatis arguunt, Carolo sane M. falso attributum judicant CAROLVS COINTIVS *tom. VI. annal. eccles. Franc. pag. 825.* DANIEL PAPEBROCH. *in propylæo, quod actis Sanctor. tom. II. Aprilis præfixit, part. I. §. 28.* ECCARDVS *in not. ad leges Salicas p. 32.* ad verba ISMAELA TEXACA.) probari haud potest, Caroli M. ætate episcopos jam secularem jurisdictionem, cum propria potestate & juribus superioritatis acquisivisse, quam sententiam obelo jam aliis dudum confossam confutatamque recte vocat ITTER. *de feud. imp. c. 1. §. 19. p. 47.* Etenim in dicto privilegio Osnabrugensis ecclesiæ non omnis jurisdictio, sed restricta ad servos, & liberos homines, *Malman* sc. & *Mundman*, concessa venit. Nimirum *Malman* homines à lidonibus & servis distinguuntur & conjunguntur cum *Mundmannis*, sive cum iis, qui se tutelæ & defensionis alicujus commiserunt, ut indicaretur, *Malmannos* esse homines certæ conditioni & pacto cuidam addictos, h. e. famulos, sive certa officia præstantes, quod clarius apparet ex diplomate Ottonis Magni in

CHRO.

CHRONICO MINDENSI pag. 734. ubi imperator : *Hominibus quoque, inquit, famulatum ejusdem monasterii facientibus, qui Saxonice Malmā dicuntur, prædictam mundeburdam & tuitionem nostram constituimus.* Et charta Henrici III. Imperatoris in eodem Chronico : *Homines ipsius ecclesiæ Francos, liberos & ecclesiasticos litones, malmā, vel servos cujuslibet conditionis.* Hi Malmanni igitur & Mundmanni, certo pacto jam ecclesiæ obstricti, ejus jurisdictioni hoc privilegio subjiciuntur, quod longe abest à jurisdictione universalī & territoriali potestate. Quin tum ex Carolinorum & Francorum regum moribus & institutis, tum etiam ex constitutionibus eorum & capitularibus, ac istius temporis ecclesiæ canonibus abunde constat, Carolum M. ejusque successores intra terminos potius ac in officio ecclesiastico episcopos continuisse, quam ut ad propriam regnandi potestatem eos adspirare passi fuissent. *Ea enim administratione episcopi non consecuti sunt regalia, nedum civile imperium, quandoquidem ea tunc regie potestatis Caroli ratio erat, ut suæ æmulam, ac territorii jure descriptam non ferret, sed quibus poterat modis, episcopos in ordinem redigeret, ac libertatē laxiori uti volentes legibus constringeret;*

ret ; Sunt verba SCHVRTZFLEISCHII in not.
ad Bojemum in vita Alberti III. ad verb. V Vitechin-
us I. Pronepos Sigardi: add. MYLER. ab Ehren-
 bach in archol. c. XII. §. 4. pag. 100. HERM. A-
 DOLPH. MEINDERS, J Ctus Bilefeldensis, in
tract. de statu religionis & reipubl. sub Carolo M. &
Ludov. Pio, dissert. III. cap. 5. & 6. per tot. p. 246.
seqq. Ejusd. dissertatio singularis *de origine & ju-*
re decimarum in antiqua Saxonia cap. III. per tot.
pag. 408. seqq. Inspectio sane in duces & comites,
 quam episcopis dedit Carolus, nullam involvit
 potestatem. Igitur certissimum est, non Caro-
 lum, sed Ottonem M. primum fuisse, qui, ut reli-
 quorum Imper. procerum libertatem & potenti-
 am incrementa lumere passus est, ita episcopis
 quoque in specie regimen seculare administran-
 dum concedidisse legitur. vid. LEHMANN. in
Chron. Spir. L. IV. c. 3. p. 237. LAMBEIVS L.
 1. orig. Hamburg. edit. noviss. pag. 10. & 11. LV-
 DOLPH. HVGGO *de stat. regn. Germ. C. I. §. 5. &*
 MYLER. ab Ehrenbach in archol. c. 13. per totum.
 H. CONRING. *disp. de urbibus Germ. th. 108.*
& de duc. & comit. th. 25. ITTER. *de feud. imper.*
C. I. §. 19. d. p. 47. Testatur id colloquium Cor-
 dubæ regis Saraceni, cum Johanne, Ottonis M.
 lega-

legato, de imperatoris potentia, in *vita Johannis Gorzæ abbatis* sub finem, apud LABBEVM *tom. I. bibl. MS. pag. 776.* verba huc pertinentia recitat PFEFFINGER. *in Vitriar. illustrat. tom. I. p. 496. col. 1.* Idem enim Imperator fratri suo Brunoni, archi-episcopo Colonienfi, Lotharingiam concessit, ut *VVITECHINDVS L. I. annal.* apud MEIBOM. *tom. I. rer. Germ. pag. 638.* aliique scriptores veteres referunt, quos magno numero allegat PFEFFINGER. *ad Vitriar. tom. II. p. 263. n. 3.* Idem filio suo naturali VVilhelmo, archi-præfuli Moguntino, Thuringiam omnem gubernandam dedit, ut alibi observabimus, quorum imitatione deinde & alii præsules, vel ab ipso Ottonne M. vel successoribus ejus, Ottonibus filio & nepote, pædetentim secularem nacti potestatem, quos copiosa dinumeratione recenset BVRC. G. STRUV. *in syntagm. jur. publ. C. XVIII. §. 11. add. MEIBOM. not. ad VVitech. annal. MYLER. ab Chrenbach in archolog. C. XII. §. 3. p. 680.* & locus insignis ex antiquissimo libro Florentino de investitura episcoporum, apud PFEFFINGER. *vol. I. pag. 495. col. 2.*

§. XIX. Veruntamen nec ista quoque exempla probant, temporibus Ottonum episcopos
illos,

illos, de quibus diximus, simul & semel propriam potestatem, cum universitate regalium ac jurium superioritatis territorialis, in dictis provinciis fuisse consecutos, vid. *MYLER*. ab *Chrenbach* in *archol. C. XV. §. 2. p. 135. seq.* Quin, uti exemplum Brunonis velut singulare & insuetum recenset ipse *Auctor vitæ Brunonis*, apud *LEIBNIZ. p. 280.* cum quo convenit *magnum Chronicon Belgi- cum* apud *PISTORIVM tom. III. pag. 80. in fin.* conf. *STRUV. in syntagm. jur. publ. d. l. §. X. p. 834. not. ***** ita sane potiore totius rei circumstantiam, ipsi nimirum ecclesiæ, & successoribus in episcopatu Lotharingiam in perpetuum cessisse, sicut scriptores propemodum omnes, præterquam quod in *LEVOLDI a NORTHOF catalogo archi-episcoporum Coloniensium*, apud *MEIBOM. tom. II. rer. Germ. pag. 5.* tale quid consignatum reperiatur, cujus tamen hic merito sublesta fides est: imo tam Lotharingiam Brunoni, quam Thuringiam VVilhelmo, tantum ad dies vitæ concessas fuisse, res ipsa & subsequens eventus docuit, dum ab eorum obitu provinciæ istæ mox ad alios plane præfectos regiones fuerint translatae, nec episcopatibus incorporatae. Accedit & hoc, quod, episcopos illos omnes verum & utile istarum provin-

vinciarum dominium à regibus accepisse, nondum adhuc ab istius sententiæ patronis probatum fuerit, nec, ut suspicor, probari unquam possit. Ergo tantum præfecti fuerunt, cum administratoria, non propria, potestate constituti. Et sicubi beneficii aut investituræ occurrit mentio, non ideo tamen statim proprium feudum constitutum fuisse quis opinetur: *Fefellit nonnullos investituræ vocabulum*, inquit H. GROTIUS, *de imper. summar. potest. circa sacra c. 10. quod, quia hodie de feudis potissimum usurpatur, ideo omne id, quod de investituris episcoporum dicitur, ad territoria & fundos pertinere putaverunt. Crassus error! Nam vestire & investire vetera sunt vocabula, originis Germanicæ, quæ juris qualiscunque collationem significant. Ideo apud veteres auctores officiis omnibus, tam civilibus quam ecclesiasticis aptata reperiuntur. Nec insolens id est, aut implicationem involvit, ut aliquis dicatur investiri de officio regni, cui tantum administratoria potestas adjuncta est, veteri nimirum stilo & loquendi ratione. SCHILTER. instit. jur. can. L. I. tit. 7. §. 11. Licet alias investituram denotasse traditionem possessionis & translationem domini apud veteres Francos, Alemannos, Saxones &*

I

iplos

iplos Romanos ex plurimis rerum documentis probatum dedit SCHILTER. *dissert. de investit. princip. imper. simult. cap. I. §. 1.* quæ exhibetur in *eius codice jur. feud. Alemann. p. 510.* add. SPEELMANN. *gloss. voce investitura.*

§. XX. Quæ observatio etiam ad seculares Imperii Status pertinet. Nam, ut ad propositum nostrum revertamur, Statuum Imperii omnium, quotquot sunt, æquales esse potestatis suæ progressus, nec tam antiquam, ut nonnulli putant, potentiorum seu archi-principum originem, ex eo ulterius patet, quod regalia pene omnia & jura territorialia, quibus hodie superbiunt, sub Saxonis & sequentibus demum imperatoribus, & quidem pedetentim, acquisiverint, quæ hætenus non ipsi status, sed Imperatores in territoriis Statuum exercuerant. Sic usque ad hæc tempora non tantum duces & comites, sed & milites gregarii, & qualescunque Germ. subditi, etiam mediati seu territoriales, qui hodie dicuntur, imperatori homagium præstiterunt, nec antiquior est ætas homagii territorialis in ipsis quoque ducibus potentioribus, notante VVIPPONE, (qui est insertus scriptoribus Pistorianis,) in *vita Conradi Salici*, vid. HERT. in *dissert. de subject.*

ject. territ. §. 13. Unde & reges Germaniæ universim in subditos mediatos, qui hodie dicuntur, & Landsassios Statuum plurimum juris exercuerunt. LYNCKER. *de relig. obsequii th. 24.* Germaniæ procures vix ante seculum XIV. legislatariam potestatem sunt consecuti B. cancell. HERT. *d. dissert. §. XXV. & in not. p. 257.* Sub Carolingicis & Saxonis adhuc imperatoribus censum omnes provinciæ, non duci, sed regi & regno pendere tenebantur. Unde Fridericum II. imperatorem adhuc sexaginta tonnarum auri quotannis ex Germ. regno collegisse notat LIMNÆVS *de J. P. lib. II. c. 10.* quamvis Henricus IV. jam cœpit redditus Imperii alienare, & privilegia immunitatis concedere, ut passim testatur LAMBERTVS SCHAFFNABVRGENSIS. Jura metallifodinarum, monetarum, vectigalium, per universum imperium ad regem, non duces pertinuerunt. Et Henricus IV. vectigalia Rhenensia contra clericos Rhenenses adhuc constanter defendisse legitur, add. quæ de Henrico VI. refert ABBAS VRSBERGENSIS. Quin, etiam sub Imperatoribus Post-Carolingicis adhuc jus alienandi & oppignorandi Imperii provincias solis Imperatoribus, ex plenitudine potestatis, competiisse, docent

SCHILTER. *instit. jur. publ. T. I. lib. 3. tit. 4. §. 4.*
 HERT. *de superior. territ. §. 92.* Quæ omnia sane fieri non potuissent, si Proceres Imperii universim, aut vel soli duces, tunc quidem provincias suas hereditario jure & proprietarie, aut saltem quæ utile dominium possedissent.

§. XXI. Quod si itaque, ut prolixius jam probatum dedimus, temporibus Carolingicis & Post-Carolingicis veteres Germaniæ duces provinciis suis proprio, eoque hereditario jure, ac cum propria potestate non præfuerunt, consequens est: ergo nec comites, aut alios imperii proceres, marchiones, landgravios aliosque ipsorum ducum subditos aut status provinciales, vel vassallos fuisse. vid. novissime JOH. ADAMVS KOPP. *de insigni differentia inter S. R. I. comites & nobiles immediatos sect. I. §. 13.* Quin potius hi ipsi quoque vicaria ipsorum regum potestate in jure dicundo vel tuendis limitibus usi. Comes in pago, dux in tota provincia, uterque tamen vice sacra supremi judicii exercitium habuere; cum alia sit ratio *subordinationis* à rege factæ, alia *subjectionis*. Patet id ex formula ordinationis supra §. 9. à nobis allegata, qua Carolus M. Comitem Trutmannum Saxonix præfecit. Probant ulterius

rius tot Imperatorum, etiam Post-Carolingico-
rum, edicta, quibus omnibus *episcopis, abbati-
bus, ducibus, comitibus, vicariis*, aliisque imperii
officialibus *immediate* mandata sua nota faciunt,
& quod comitum causæ à solo rege vel imperato-
re dijudicatæ fuerint, ut probat Dn. KOPP. *d. l. §.*
13. p. 61. quod sane fieri non potuisset nec debuis-
set, si comites non imperii sed ducum subditi aut
subvasalli fuissent. Et memorabile est, quod scri-
bit PETR. BECKLERVS *in stemmate Rutheno p.*
344. marchiones Misniæ olim Ruthenos comi-
tes, non suo, non ducum jure, sed vicaria opera
imperatorum de civitatibus, castris, &, quæ ab
imperio tenent, juribus investivisse. Res sane per
se clara, nec ulteriore probatione opus habet.
Quantam igitur fidem hic iterum mereatur Ill.
auctor PETRVS LVDEVVIGIVS *in comm. ad*
A. B. tom. I. p. 43. ita scribens: Die Grafen und
übrigen, welche hier genennet werden, die waren
vordeme, als die sieben Erz-Fürstenthume in
Teutschland noch ganz zusammen waren, lauter
Älfter-Lehnleute der Erz-Fürsten, und stunden
demnach mit den andern Unterthanen jeder Teut-
schen Nation unter einem Hauffen. Ja es hatte
ein Graf, welcher wohl ein blosser Land-Rich-
ter

ter hiesse', selbiger Zeit fast weniger, als einer von Adel zu sagen, der nicht Amts halben, sondern seines Eigenthums wegen, auf die Reichs-Tage sich begeben. Welches die Ursach ist, warum der Grafen ihre Namen in den Diplomatus mittler Zeiten öftters in Erzählung und Benennung der Stände, gar ausgelassen zu werden pflegen. Und wollte ich fast glauben, wann in den alten Zeiten der Grafen Meldung geschiehet, daß solches vielleicht nur von denjenigen zu verstehen sey, welche in dem Land auch mit Adlichen Güthern angesessen waren, wie etwa jeko ein Feld-Herr oder Geheimbder Rath einen Land-Tag, nicht seines Amts, sondern seiner Güther halber, die er ausser dem Amt besizet, zu besuchen pfleget, &c. ex dictis facile intelligi potest. add. laudatus Dn. KOPP. d. sect. I. §. II. p. 41. Id sane nihil aliud est, quam fidei historicae & veritati adversa fronte contradicere, ac harmoniam omnem & juriū æqualitatem inter ordines tollere, quod de tanto Aristarcho non ferendum. Quamvis enim sequiori tempore, succrescente paullatim ducum potentia, dubitandum non sit, eorum aliquos sibi comites subjectos fecisse, facto magis quam jure, aut comites ipsos, alios quidem, acceptis à duce bene-

beneficiis, vasallos ejus fuisse factos, alios, ut turbulentis diffidationum temporibus ab aliorum oppressiōibus eo melius defenderentur, se potentioribus ducibus ultro subjecisse, ut de Saxonia, in qua ideo hodieque nulli immediati imperii comites reperiuntur, signare HELMOLDVS lib. I. Chron. Slavor. c. 74. scribit: *in hac terra sola ducis attenditur auctoritas.* Et proscripto Henrico Leone, comites Radesburgensem, Danneburgensem, Luchovientem, Sverinensem, novo Saxoniae duci Bernhardo se hominii obstrinxisse testatur scriptor *Synchronos* ARNOLDVS LYBECENSIS L. I. C. I. add. laudatus Dn. KOPP. *sect. I. §. 19. p. 101. 109.* id tamen universale non fuit per totum imperium, nec sic constituenda erat regula. Longe aliter VVIPPO Presbyter comites nostros describit in *vita Conradi Salici.* apud PISTORIVM tom. III. pag. 435. pr. quem locum integrum hic inferere non piget. *Inde, inquit, ad oppidum, quod Ulma vocatur, veniens, & colloquium publice conditum illic habuit. Huc dux Ernestus non voto supplice venit, confusus in multitudine militum, quos optimos habuit, ut vel secundum libitum cum Caesare se pacaret, vel inde per potestatem rediret, & habito colloquio cum suis, primum monuit*

nuit eos fidei sacramentaliter promissa. Debinc hortatur eos, ne honorem suum perderent, non decere eos immemores fore, in historiis patrum semper Alemannos bonæ fidei & stabilitatis in dominos testimonium habere, & si sibi fidi forent, illis præmia, posteris eorum gloriam & honorem esse futurum. Talia dicenti duo Comites, Fridericus & Anselmus præ ceteris respondebant hoc modo: Nolumus inficiari, quin vobis fidem firmiter promitteremus contra omnes, præter eum, qui nos vobis dedit: si servi essemus regis & imperatoris nostri, & ab eo juri vestro mancipati, non nobis liceret à vobis separari. Nunc vero, cum liberi simul & libertatis nostræ summum defensorem interea regem & Imperatorem nostrum habeamus, ubi illum deserimus, libertatem amittimus, quam nemo bonus, ut ait quidam, nisi cum vita simul amittit. Quod cum ita sit, quicquid honesti & justî à nobis exquiritis, in hoc parere volumus vobis: &c. His auditis dux, cum se intellexisset à suis dimitti, sine omni pactione imperatori se reddidit: quem Cæsar in Saxoniam exulari fecit super quandam rupem, quæ Gibichenstein dicitur, ut ibi castigatus à rebellione ulterius desineret. En libertatem & propriam potestatem ducum istorum temporum, quibus comites egregie scil. fuerunt

runt subiecti. add. Dn. KOPP. *d. sect. I. §. 16. pag. 89.* profitentur hoc loco comites Sveviæ, imperatori se obnoxios, ab eoque Sveviæ duci se non mancipatos esse, nefas igitur putant, adversus imperatorem arma sumere, seque ideo pugnatu-
 reculant. Quod testimonium scriptoris fide digni Illustri LVDEVVIGIO merito opponimus.

§. XXII. Præterea ab eo tempore, quo post Carolum M. ducum reviguit officium, comitum in Germania duo fuere genera: primum eorum, qui, ut diximus, ducibus erant subordinati; alterum vero eorum, quibus integræ provinciæ sine ducibus gubernandæ concredebantur, unde & *maiores comites*, vel *fortiores dicti*, de quibus insignis locus est apud FREDEGARIVM *cap. 78. quo cum decem ducibus cum exercitibus &c. exceptis comitibus plurimis, qui super se ducem non habebant, in V Vasconia cum exercitu perrexissent.* Et de Burgundia testatur DITMARVS MERSEBVRGENSIS *L. VII. pag. 407. : V Vilhelmus comes, de quo prædixi, miles est regis, & dominus terræ, & in his partibus nullus vocatur comes, nisi is, qui ducis honorem possidet : & ne illius potestas in hac regione paullo minus minueretur, consilio & a-
 Etu Imperatorie Majestatis, sicut prædixi, reluctatur.*

tur. Addatur alius locus ex gestis Dagoberti I. apud HERT. *de orig. & progress. special. R. G. Imp. rerum publ.* §. II. not. ** p. 7. & quæ de comitibus hinc majoribus congeffit HVLD. ab EYBEN. *in dissert. de titulo honoris* §. 17. CAROLVS CANGIVS *in glossar. voce fortiores comites.* Atque de his nullum est dubium, quin ducibus fuerint æquiparati, suæque potestatis, qua hodie pollent, exiisdem fontibus, quibus & duces, originem traxerint. Unde est, quod Hollandiæ comites, imo & alii, modo comitum, modo etiam principum ac ducum titulis perinde usi fuerint, ut diplomatum fide edoctus ipse testatur, quem aliquoties jam allegavimus, Illustr. PETRVS LVDEVVIGIVS *in d. comment. ad A. B. T. I. p. 44. circa fin.* quem & confer de marchionibus Brandenburgicis differentem *d. l. p. 154. tit. 9.* add. Dn. KOPP. *d. sect. I. §. 13. pag. 60.*

§. XXIII. Licet autem omnes peræque generali comitum nomine appellati fuerint, quod auctori schediasmatis apud LVNIG. *in spicileg. seculari ad archivum imper. p. 15.* libenter concedimus; errat tamen paullo ante à nobis laudatus LVDEVVIGIVS, qui *pag. 123. comment. ad A. B.* non veretur generatim asserere, illos quoque comites,

mites, qui *cum apposito* marggravii, landgravii & burggravii dicuntur, omnes peræque, olim mediatos fuisse & majorum statuum subditos ac vassallos, quod sicut nec in comitibus simpliciter ita dictis verum esse, supra evicimus; ita multo minus de omnibus comitibus *cum apposito*, salva veritate, dici potest. Fuerunt enim quidam eorum, instar ducum, integris præpositi provinciis, qui & speciales comites sub se habuerunt, ut vel patet ex chartis, ad quas provocat SCHILTER. *I. I. P. lib. I. tit. 19. §. ult. pag. 209.* Hermanni nimirum Landgravii Thuringiæ *ann. 1197.* & Sigfridi comitis Orlemundani in Thuringia *ann. 1192.* Hic enim Sigfridus fuit comes specialis Hermanno comiti provinciali subordinatus. add. litteræ reversales, quibus Thuringiæ comites Henricum illustrem Landgravium, salva imperii fide, pro vero domino agnoscunt. apud VVECKIVM *in civit. Dresdensi P. II. tit. 1. pag. 155.* LVNIG. *in archiv. imper. part. speciali. Contin. II. in der vierdten Abtheilung, im andern Absatz §. 3. p. 177.* PFEFFINGER. *in Vitriar. illustrat. T. II. pag. 293.* add. Dn. KOPP. *d. sect. I. §. 19. pag. 108.* nec nos movet auctor des adelichen Ritter-Feldes, qui antiquis temporibus nullam inter comites ordinis aut di-

gnitatis differentiam fuisse contendit, inter alia argumenta motus decreto Rudolphi I. Imper. quod produxit LEIBNIZ. *in prodrom. codicis juris Gent. diplom. n. XV.* his verbis : *licet comitatum & marchionatum provincie (intendentes, hæc duo nomina, scil. comitatum & marchionatum esse synonyma & unum non diversa supponere) ac comitatum FORKALKER &c. concedamus.* Cui & illud patrocinari videtur, quod observat SCHILT. sæpe landgraviorum titulos post comitum positos fuisse, *ad Konigshofen chron. p. 1070.* Non enim negamus marchiones sub ducibus constitutos, æqualis conditionis ac dignitatis cum comitibus simpliciter ita dictis fuisse ; nec landgraviis ex solo landgravii nomine & titulo præcipui quid præ reliquis arrogamus, non ignari, esse landgravios comitibus æquales, immo inferiores, quos ea propter nomen comitis præponere, post LIM-
 NÆVM L. IV. I. P. c. 4. n. 79. observavit quoque B. HERTIVS noster *de special. R. G. I. rebus publ. pag. 87. not. 2.* Verum comitum majorum, qui nullos supra se duces agnoverunt, sed integris provinciis præfuerunt, quales nostri fuere, prærogativas, præ comitibus simpliciter ita dictis, non sine optimo fundamento defendimus. Unde
 nec

nec in *d. decreto* Rudolphi Imper. comites simpliciter tales, sed provincialiales proprie cum marchionibus æquiparantur, verb. init. : *licet comitatum & marchionatum provincia.* Nec Caroli IV. confirmatio privilegii Friderici II. ex GOLDASTI *appendice documentorum ad tit. 1. comment. de regno Bohem. n. 34. p. 59.* allegata citatum auctorem anonymum *pag. 13.* quidquam juvare potest. Ibi quidem ita habet subscriptio: *Hujus rei testes sunt - - Rudolphus senior Dux. Dux Saxonie, & Fridericus de Beck Duces. Johannes Burggravius Norimbergensis, Ulricus Landgravius de Leuchtenberg, Fridericus de Urlamunda, Ulricus de Helfenstein & Rudolphus de VVertheim, Comites. Petrus de Heyvoy, Craſto de Hobenloch, Godfridus de Bruneck, Eberhardus de VValdſee, Egolt de Friberg, Romani regni præfecti principes & barones &c.* Verum probandum erat laudato auctori burggravium Norimbergensem & landgravium Leuchtenbergicum, qui hic signate inter comites referuntur, fuiſſe è numero majorum comitum, nec ducibus subordinatos, quod ſane nunquam probabit. Fuit hæc prærogativa ſolis landgraviis Thuringiæ, Hæſiæ & Alſatiæ peculiaris, in cujus gloriæ participationem Leuchtenbergicus nunquam fuit admiſſus.

Errant igitur LIMNÆVS *L. IV. I. P. cap. 4. n. 78.* qui VII. landgravios principali dignitate radiant, & GASTELL. *de statu Europæ cap. XXII. n. 3. seq.* qui IV. numerat, nec non NOLDENVS *de statu nobil. cap. VIII. n. 160.* qui V. landgravios principes recenset. REINKINGIVM autem in errore versari, quod *L. I. cl. 4. c. 13. r. 15.* Alsatia Landgravium inter principes referat, ideo persuaderi non possumus, quia is nulli duci subordinatus fuit, quin successit potius Landgraviatus Alsatiæ in locum ducatus ex sententia OBRECHTI *c. 1. vindic. Alsat.* quem & vide in *prodromo rer. Alsat. cap. VI. p. 68.* non secus ac Landgraviatus Thuringiæ primordia ab interitu ducatus repetenda sunt.

§. XXIV. Quæ profusius hucusque à nobis disputata sunt, ea satis superque probant, Status Imper. quotquot sunt hodie, potentiores aut minus potentes, sive ducum elogiis ab antiquo superbiant, sive marchiones aut landgravii vocentur, potestatis suæ, æquales origines habere, & vel publicis disturbiiis, vel indulgentiæ Cæsarium & regum Germanicorum, aut privilegiis, vel denique temporis lapsu & præscriptionibus acceptum ferre omnem, qua pollent, libertatem, nec comites, qui dicuntur, majorum ducum aut archi-
prin-

principum olim fuisse subditos & status provinciales. Quæ sententia singularis quorundam Neotericorum, cum hucusque faciem juris publici in Germania maxime conturbaverit, operæ pretium nos fecisse existimavimus, si eam, pro libertate academica, peculiari dissertatiuncula examinaremus. Qua in re nullius famæ aut honori quidquam detractum cupimus, à quo vel modestius, vel paullo licentiore stilo, pro ratione circumstantiarum, nunquam sane acerbè dissentire, veritas, & magnorum Imperii Principum causas nos adduxit. D. O. M. sit laus
& gloria.

F I N I S.

Ingenuis animo studiis infixus amice,
 Ingenioque potens ardua juris adis.
 Quos scindunt alii moliris solvere nodos;
 Illud adequabis, quod tetigisse timent.
 Imperii perstant statibus TE vindice rursus
 Consimiles ortus & sua jura simul.
 Aevo ut prospicias sero, vestigia prisci,
 Teutones antiquos & monumenta tenes.

Perge

*Perge TVIS studiis, per tot TVA magna Sicam-
bro,*

Quam TIBI mane paras, gloria sera strepet.

Nobilissimo Domino Respondenti, amico inter
paucos dilectissimo, properante manu
ponebat

I. P. I. F. G. R.

TV ne TVIS tentas humeris imponere molis
Plus, quam ferre queunt? teneris o parcito mem-
bris!

Nonne vides, nimium tensos testudine nervos
Rumpi? sed quid ego timidus? quis nescit & illud:
Omnia conando docilis solertia vincit.

Tu Juvenis, mihi crede, TVOS, Clarissime! vincis
Annos, Musarum gremio nutritus amœno.

Aegre queis audent alii certamen inire
Annis, jam lætæ TE debita præmia palmæ
Exspectant. Alacer presso vestigia avita
Perge sequi gressu; impensæ virtutis honores,
Qui mansere illos, TE larga messe manebunt.

Ita Nobilissimo Domino Respondenti, amico
ex paucis carissimo, addictissimi animi
adfectum declarare volui

H. T. SARTORIVS, LL. C.
Opponens,

Kayser, Johann Friedrich,

Dissertatio Ivris Pvblici, De Aeqvali Statvvm Imperii Origine Et Progressv.
Germanis: Rechtliche und historische Untersuchung derer Meynungen von
gleichem Ursprung der Stände des R. Reichs

Giessae-Hassorum 1746

Bamberg, Staatsbibliothek -- .31 B 10#4
urn:nbn:de:bvb:12-bsb11406398-5
VD18 14883600-003